

POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W RZESZOWIE

35-040 Rzeszów, ul. Dąbrowskiego 79a, e-mail: psse.rzeszow@pis.gov.pl, www.psserzeszow.pl

Raport
o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
miasta Rzeszowa
w roku 2016

Spis treści

Wstęp.....	5
I. ODDZIAŁ EPIDEMIOLOGII	7
1.1. Podmioty wykonujące działalność leczniczą	8
1.2. Zwalczanie chorób zakaźnych.....	11
1.3. Szczepienia ochronne	16
II. ODDZIAŁ HIGIENY ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA.....	19
2.1. Ocena stanu sanitarno-technicznego w poszczególnych kategoriach zakładów	21
2.2. Nadzór nad wytwórniami i zakładami wprowadzającymi do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością.....	28
2.3. Nadzór nad zakładami produkcji, konfekcjonowania i obrotu kosmetykami	29
2.4. Nadzór nad importowanymi i eksportowanymi środkami spożywczymi i materiałami do kontaktu z żywnością.....	29
2.5. Ocena jakości zdrowotnej żywności na podstawie wyników badań próbek żywności pobranej w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu	30
2.6. Działania podejmowane w związku z interwencjami konsumentów	30
2.7. Współpraca z innymi jednostkami kontrolującymi	31
2.8. Działania podejmowane w związku z powiadomieniami otrzymywanymi w ramach funkcjonowania systemu RASFF	31
2.9. Działania dodatkowe podejmowane w ramach nadzoru nad produkcją i obrotem środków spożywczych.....	32
III. ODDZIAŁ HIGIENY PRACY	33
3.1. Nadzór nad środkami zastępczymi (dopalaczami) i nowymi substancjami psychoaktywnymi.....	40
IV. ODDZIAŁ HIGIENY KOMUNALNEJ	46
4.1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	46
4.1. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej.....	47
a) Miejsce wykorzystywane do kąpieli.....	47
V. ODDZIAŁ HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY	55
5.1. Żłobki i kluby dziecięce	55
5.2. Przedszkola.....	56
5.3. Szkoły	57
5.4. Szkoły policealne.....	61
5.5. Placówki z pobytem całodobowym.....	61
5.6. Szkoły wyższe	61

5.7. Wypoczynek letni i zimowy	62
VI. SEKCJA ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	63
VII. SEKCJA OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA	69
7. 1. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu	69
7. 2. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych	73
7.3. Profilaktyczny program w zakresie zwalczania chorób nowotworowych.....	74
7. 4. Krajowy program zapobiegania HIV i zwalczania AIDS.....	76
7.5. Promowanie zasad aktywnego stylu życia, zbilansowanej diety oraz profilaktyka chorób zakaźnych.....	78
VIII. Działania podejmowane w ramach Światowych Dni Młodzieży.	82
IX. SYSTEM JAKOŚCI	85
X. KADRY I FINANSE PSSE W RZESZOWIE.....	89
PODSUMOWANIE.....	90

Wstęp

Inspekcja Sanitarna została powołana w celu ochrony zdrowia przed niekorzystnym wpływem czynników szkodliwych i uciążliwych, zwłaszcza w celu zapobiegania powstawaniu chorób zakaźnych i zawodowych. W związku z tym zajmuje się ona nadzorem i kontrolą nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny radiacyjnej (nadzór w gestii PPWIS)
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji.
- zdrowotnymi żywności, żywienia i przedmiotów użytku,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne.

W 2016 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie nadzorował na terenie miasta 4116 obiektów stałych oraz 138 turnusów letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży przeprowadzając 4203 kontrole. Kontrole te skutkowały wydaniem 450 decyzji administracyjnych i 223 opinii sanitarnych oraz 107 mandatów karnych na łączną kwotę 20400 złotych za stwierdzone uchybienia.

Nadal w stosunku do innych stacji sanitarno-epidemiologicznych województwa podkarpackiego brakuje, z powodu szczupłego budżetu, ponad 20 osób do sprawowania bieżącego nadzoru. Ilość i wielkość obiektów na terenie Rzeszowa, liczba spraw oraz nowe problemy (np. ”dopalacze”) napotykanie w bieżącym nadzorze jest nieporównywalna w stosunku do innych miast województwa podkarpackiego. Niestety nie idzie to w parze z możliwościami kadrowymi Stacji.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie w porozumieniu z Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym czyni starania zmierzające do zwiększenia obsady kadrowej pracowników merytorycznych stacji.

Poniżej przedstawiam informację na temat zebranych w 2016 roku danych w zakresie stanu sanitarnego Miasta Rzeszowa.

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Rzeszowie
Jaromir Ślącza**

I. ODDZIAŁ EPIDEMIOLOGII

Głównym celem działalności Oddziału Epidemiologii jest sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, rozpoznawanie i monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, podejmowanie działań przeciwepidemicznych i zapobiegawczych.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego pracownicy Oddziału Epidemiologii przeprowadzają kontrole w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, udzielających stacjonarnych i całodobowych oraz ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych. Podczas kontroli zwracana jest szczególna uwaga na podejmowanie przez kierowników podmiotów leczniczych oraz inne osoby udzielające świadczeń zdrowotnych działań zmierzających do zapobiegania szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych. Działania te obejmują w szczególności opracowanie, wdrożenie i nadzór nad procedurami zapobiegającymi zakażeniom i chorobom zakaźnym, związanymi z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

W zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi Oddział Epidemiologii współpracuje ściśle z lekarzami oraz kierownikami laboratoriów, których obowiązkiem jest zgłaszanie właściwemu Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu zachorowań na choroby zakaźne, podejrzeń zachorowań, zgonów z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej oraz dodatnich wyników badania w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. Obowiązek ten wynika z *ustawy z dnia 05.12.2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2016 r., poz. 1866)*.

Istotnym zadaniem Oddziału Epidemiologii jest również nadzór nad wykonawstwem obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży. Pracownicy Oddziału przeprowadzając kontrole w podmiotach leczniczych, w których wykonywane są obowiązkowe szczepienia ochronne sprawdzają: stan uodpornienia dzieci i młodzieży, zgodność kwalifikacji lekarskiej do szczepienia z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych, sposób przeprowadzania szczepień i prowadzenia gospodarki preparatami szczepionkowymi, rzetelność prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej szczepień ochronnych. Ponadto pracownicy Oddziału Epidemiologii sporządzają zbiorcze sprawozdania kwartalne i roczne dotyczące: ilości kart uodpornienia w podmiotach leczniczych, zużycia preparatów szczepionkowych, wykorzystania preparatów wielodawkowych, stanu uodpornienia dzieci i młodzieży.

Pracownicy Oddziału Epidemiologii prowadzą w Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej magazyn szczepionek, z którego wydawane są preparaty szczepionkowe

do podmiotów leczniczych, w których przeprowadzane są obowiązkowe szczepienia ochronne. Gospodarka szczepionkami w magazynie odbywa się przy wykorzystaniu Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek.

1.1. Podmioty wykonujące działalność leczniczą

W 2016 r. na terenie miasta Rzeszowa pod nadzorem Oddziału Epidemiologii były 902 podmioty wykonujące działalność leczniczą, w tym:

- 2 Kliniczne Szpitale Wojewódzkie,
- 1 Szpital Powiatowy,
- 4 Szpitale Specjalistyczne,
- 12 szpitali jednodniowych,
- 6 podmiotów leczniczych udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń innych niż szpitalne, w tym: 2 zakłady opiekuńczo – leczniczych, 3 hospicja, 1 stacjodializ,
- 373 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej,
- 494 prywatne praktyki lekarzy,
- 10 indywidualnych praktyk pielęgniarskich.

W 2016 r. skontrolowano 309 podmiotów działalności leczniczej.

W 2016 r. w podmiotach udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych przeprowadzono kontrole kompleksowe, w których uczestniczyli pracownicy oddziału epidemiologii, higieny komunalnej, higieny pracy, higieny żywności i żywienia.

W czasie kontroli sprawdzono:

- spełnianie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą odpowiednio do zakresu świadczonych usług medycznych, podejmowania działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych oraz wykonawstwa szczepień ochronnych;
- bezpieczeństwo i warunki zdrowotne środowiska pracy oraz stosowanie niebezpiecznych substancji i ich mieszanin, realizację wymogów w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowanie w środowisku pracy szkodliwych czynników biologicznych oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki oraz stosowania leków cytostatycznych;
- gospodarkę odpadami komunalnymi i medycznymi;
- warunki produkcji i obrotu żywnością.

W związku ze stwierdzonymi podczas kontroli nieprawidłowościami PPIS w Rzeszowie wydał ogółem 10 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

Dotyczyły one następujących placówek:

- Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie, ul. Szopena 2,
- SP ZOZ Nr 1 w Rzeszowie - Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Rzeszowie, ul. Rycerska 4 – 2 decyzje,
- Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, ul. Lwowska 60,
- Podkarpackiego Centrum Chorób Płuc w Rzeszowie, ul. Rycerska 2,
- SP ZOZ Nr 1 w Rzeszowie - Przychodni Specjalistycznej nr 1 w Rzeszowie, ul. Hetmańska 21,
- SP ZOZ Nr 1 w Rzeszowie - Przychodni Specjalistycznej nr 2 w Rzeszowie, ul. Lubelska 6,
- SP ZOZ Nr 1 w Rzeszowie - Zakładu Opieki Długoterminowej w Rzeszowie, ul. Lubelska 6,
- Wojewódzkiego Ośrodka Medycyny Pracy w Rzeszowie, ul. Hetmańska 120,
- Gabinetu Stomatologicznego Tadeusz Samul w Rzeszowie, ul. Ofiar Katynia 7.

W 2016 r. w podmiotach udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych prowadzono prace remontowe. Zakres tych prac wynikał z bieżących potrzeb oraz możliwości finansowych.

Stan sanitarno-higieniczny większości szpitali z roku na rok ulega sukcesywnej poprawie. Stopniowo realizowane są obowiązki nałożone w wydanych decyzjach. Pomimo obserwowanej poprawy problemem nadal pozostają obiekty, w których wieloletnie zaniedbania w zakresie prowadzenia bieżących remontów spowodowały nawarstwienie obowiązków nałożonych w drodze decyzji wydanych przez PPIS w Rzeszowie. Utrzymanie we właściwym stanie infrastruktury szpitali wymaga ze strony zarządzających obiektami właściwego zaplanowania niezbędnych prac remontowych oraz bieżącej ich realizacji.

W zakresie prowadzonej działalności Oddziału Epidemiologii przeprowadzono 3 kontrole doraźne w związku ze skargami klientów:

- dot. podejrzenia zakażenia gronkowcem złocistym – wydano decyzję administracyjną,
- dot. nieprawidłowości w zakresie przestrzegania procedur higieniczno-sanitarnych – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Oddano do użytku dwa podmioty działalności leczniczej: Centrum Medyczne Medyk Sp. z o.o. Spółka Komandytowa, Rzeszów, ul. Rejtana 53 oraz Asklepios B.P. Sp. z o.o. Rzeszów, ul. Podwisłocze 22 a.

W 2016 r. współpracowano z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych przy monitorowaniu ognisk zakażeń szpitalnych i patogenów alarmowych oraz prowadzono działalność przeciwepidemiczną w zakresie opracowania ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, oddechową i kontaktową w placówkach służby zdrowia.

We wszystkich podmiotach udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych działają Komitety i Zespoły ds. Zakażeń Szpitalnych. Monitoring zakażeń zakładowych jest prowadzony na bieżąco.

W analizowanym okresie zgłoszono 3 ogniska epidemiczne dotyczące Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego Nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie, ul. Lwowska 60, Kliniki Reumatologii, Kliniki Chorób Wewnętrznych, Nefrologii i Endokrynologii z Pracownią Medycyny Nuklearnej, Klinice Kardiologii z Pododdziałem Ostkich Zespołów Wieńcowych. U pacjentów wystąpiło zakażenie układu oddechowego. Biologicznym czynnikiem chorobotwórczym, który wywołał ogniska epidemiczne był wirus typu A, podtypu A/H1N1v.

W oddziałach podjęto następujące działania zapobiegawcze: wzmożono nadzór nad przestrzeganiem procedur epidemiologicznych oraz stanem sanitarno-higienicznym pomieszczeń, prowadzono stały instruktaż stanowiskowy w trakcie pracy personelu, wzmożono dekontaminację zanieczyszczonych powierzchni, wstrzymano przyjęcia planowane oraz odwiedziny.

Zgłoszono także 1 ognisko epidemiczne dotyczące Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 1 im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie, ul. Szopena 2 - Kliniki Onkologii Klinicznej. U 1 pacjenta wystąpiło zakażenie górnych dróg oddechowych pozaszpitalne, u 5 pacjentów zakażenie krwi (w tym 4 zakażenia szpitalne, 1 zakażenie pozaszpitalne). Biologicznym czynnikiem chorobotwórczym, który wywołał ognisko epidemiczne była bakteria *Klebsiella pneumoniae* ESBL (-) o pełnej wrażliwości. W oddziale wprowadzono wzmożony reżim sanitarny, wzmożono przestrzeganie zasad izolacji standardowej, kontaktowej oraz powietrzno-kropelkowej, wzmożono codzienne monitorowanie oddziału.

W toku prowadzonych kontroli sprawdzono wyposażenie nadzorowanych podmiotów leczniczych w autoklawy, aparaty na suche i gorące powietrze, sterylizatory gazowe i sterylizatory plazmowe.

W analizowanym okresie w podmiotach udzielających stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych sprawnych było ogółem: 26 autoklawów, 3 aparaty do sterylizacji tlenkiem etylenu, 2 aparaty do sterylizacji plazmowej.

Do pakowania narzędzi i materiału do sterylizacji używane są rękawy i torebki papierowo-foliowe oraz papier i włókniny o odpowiedniej gramaturze. Wszystkie placówki posiadają na wyposażeniu zgrzewarki do zgrzewania opakowań papierowo-foliowych.

1.2. Zwalczanie chorób zakaźnych

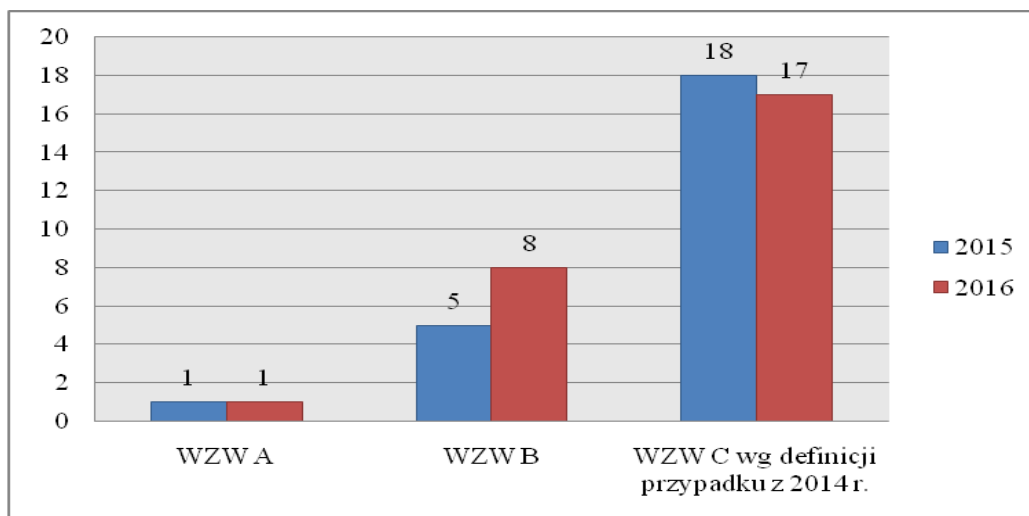
Oddział Epidemiologii w 2016 r. w zakresie zwalczania chorób zakaźnych:

- Kontynuował bieżącą działalność przeciwepidemiczną oraz prowadził nadzór epidemiologiczny w zakresie zapobiegania, a także zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych wymienionych w *ustawie z dnia 5.12.2008 r. „o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1866)*;
- Realizował bieżącą działalność przeciwepidemiczną w szczególności w zakresie chorób występujących ogniskowo, stanowiących szczególny problem zdrowotny w kontekście sytuacji epidemiologicznej na terenie kraju, krajów UE oraz państw trzecich;
- Współpracował z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych przy monitorowaniu ognisk zakażeń szpitalnych, czynników alarmowych oraz prowadził działalność przeciwepidemiczną w zakresie nadzoru nad opracowaniem ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową, oddechową, kontaktową, w podmiotach wykonujących działalność leczniczą;
- Prowadził nadzór nad warunkami hospitalizacji osób zakażonych biologicznymi czynnikami chorobotwórczymi o szczególnej zjadliwości lub oporności (czynnikami alarmowymi) z uwzględnieniem zapewnienia odpowiednich pomieszczeń, warunków ogólnotechnicznych i środków ochrony osobistej dla personelu służących zapewnieniu bezpieczeństwa personelowi i innym pacjentom;
- Koordynował działania mające na celu przygotowanie struktur PIS na wypadek pojawienia się w kraju osoby chorej na chorobę wysoce zakaźną i szczególnie niebezpieczną z uwzględnieniem takich elementów przygotowań jak m. in. doprecyzowanie planów i procedur reagowania, dokonywanie przeglądu wyposażenia i ewentualne uzupełnianie go, dokonywanie niezbędnych uzgodnień w zakresie współpracy z innymi zaangażowanymi służbami na terenie powiatu;
- Kontynuował współpracę z zakresu nadzoru epidemiologicznego nad chorobami zakaźnymi i zakażeniami z innymi służbami m.in. z Inspekcją Weterynaryjną, Komendą Miejską Policji, Prokuraturą Rejonową.

W zakresie nadzoru nad chorobami zakaźnymi w roku 2016, w Oddziale Epidemiologii przeprowadzono na terenie Rzeszowa łącznie 478 dochodzeń epidemiologicznych w ogniskach chorób zakaźnych. W poniższym opracowaniu zestawiono na wykresach liczbę zachorowań w latach 2015, 2016.

W ogólnej liczbie wirusowego zapalenia wątroby zarejestrowano:

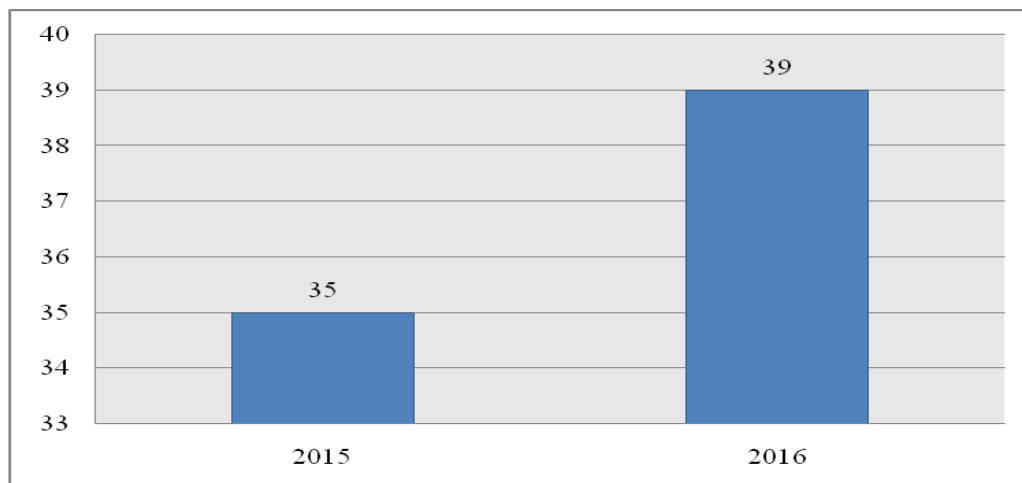
- przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu B – 8 przypadków,
- przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu C – 17 przypadków,
- wirusowe zapalenie wątroby typu A – 1 przypadek.

Wyk. 1. Liczba zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby w roku 2015 i 2016.

W grupie chorób szerzących się drogą pokarmową w 2016 r. zarejestrowano:

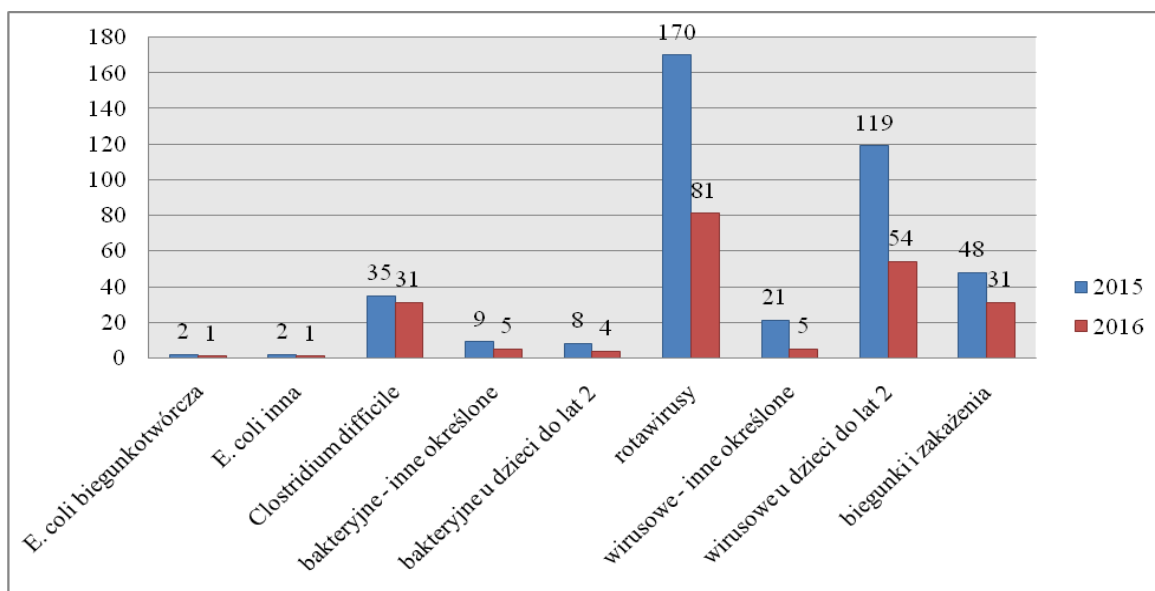
- 39 przypadków zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką Salmonella, w trakcie dochodzenia epidemiologicznego objęto nadzorem 113 osób z otoczenia chorych,
- 32 nosiciele salmonelloz.

Wyk. 2. Liczba zatruc pokarmowych wywołanych pałeczką Salmonelli w roku 2015 i 2016.

Zarejestrowano także inne bakteryjne zakażenia jelitowe:

- wywołane przez *Escherichia coli* biegunkotwórczą – 1 przypadek,
- wywołane przez *E.coli* inną – 1 przypadek,
- wywołane przez *Clostridium difficile* – 31 przypadków,
- inne bakteryjne zakażenia jelitowe - inne określone – 5 przypadków,
- inne bakteryjne zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 – 4 przypadki,
- wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy – 81 przypadków,
- wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy – 1 przypadek,
- wirusowe zakażenia jelitowe inne określone – 5 przypadków,
- wirusowe zakażenia jelitowe dzieci do 2 lat – 54 przypadki,
- biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu ogółem w tym u dzieci do lat 2 – 31 przypadków,
– 17 przypadków.

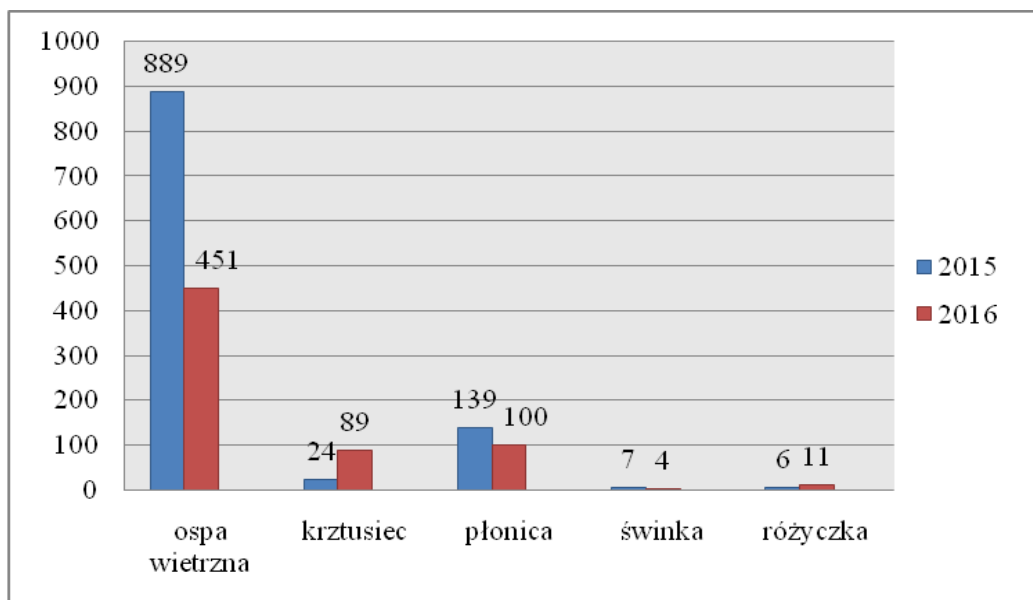
Wyk. 3. Liczba zachorowań na inne bakteryjne zakażenia jelitowe w roku 2015 i 2016.

Zanotowano również:

- choroba wywołana przez Hantawirusy – 1 przypadek,
- choroba Creutzfeldta – Jacoba – 1 przypadek
- Bąblowicę (echinokokoza) – 1 przypadek,
- Jersinioza pozajelitowa – 7 przypadków.

W grupie chorób wieku dziecięcego zanotowano następujące choroby:

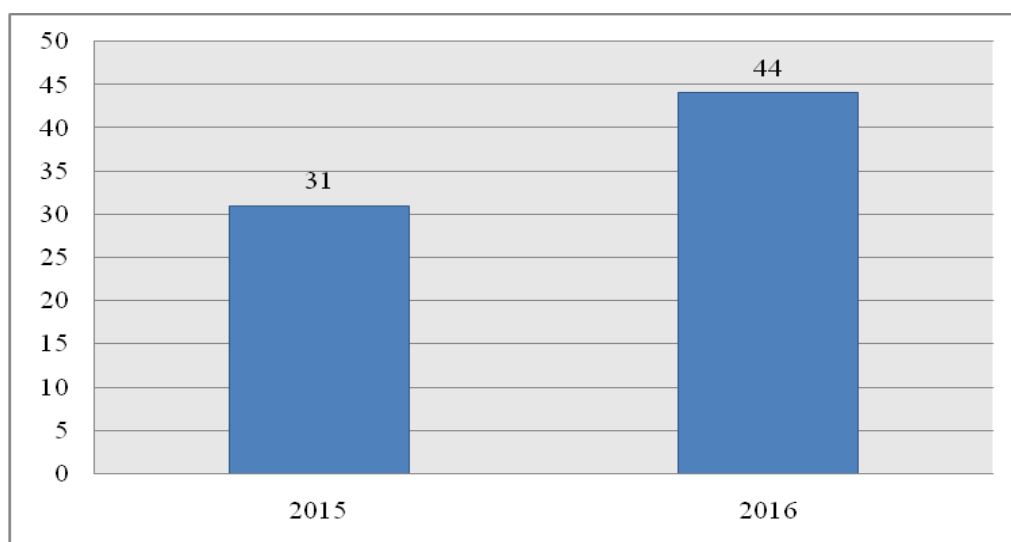
- ospa wietrzna – 451 zachorowań,
- krztusiec – 89 zachorowań,
- płonica – 100 zachorowań,
- świnka – 4 zachorowania,
- różyczka – 11 zachorowań.

Wyk. 4. Liczba zachorowań w grupie chorób dziecięcych w roku 2015 i 2016.

Zarejestrowano 55 przypadków zachorowań na boreliozę:

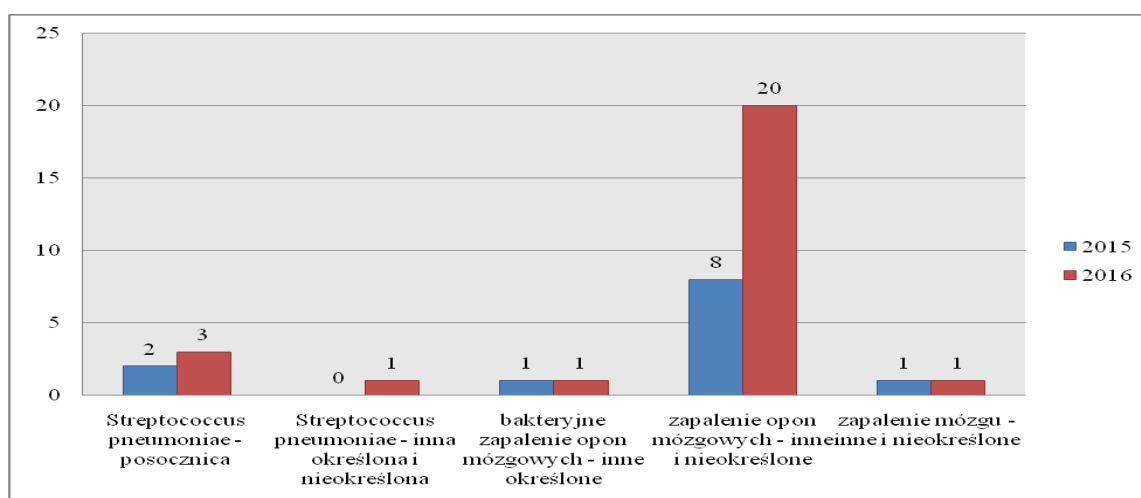
- 38 przypadków potwierdzonych – są to zachorowania, w których wystąpił charakterystyczny objaw wczesnej fazy boreliozy, tzw. rumień wędrujący albo zachorowania z objawami późnej fazy potwierdzone odpowiednimi badaniami laboratoryjnymi,
- 6 przypadków prawdopodobnych – są to zachorowania z objawami późnej fazy boreliozy, przy których nie przeprowadzono pełnej diagnostyki laboratoryjnej,
- 11 przypadków nie spełniających kryteriów definicji lub wykazane w poprzednich latach.

Wyk. 5. Liczba zachorowań na Boreliozę w roku 2015 i 2016.

Ponadto zarejestrowano:

- chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*, ogółem – 4 przypadki,
- chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*- posocznica – 3 przypadki,
- chorobę wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*
- inna określona i nieokreślona – 1 przypadek,
- bakteryjne zapalenia opon mózgowych – inne określone – 1 przypadek,
- zapalenia opon mózgowych – inne i nieokreślone – 20 przypadków.

Wyk. 6. Liczba zachorowań na inne choroby w 2015 i 2016 roku.

Zanotowano 17 przypadków zachorowań na gruźlicę. W każdym przypadku zgłoszenia zachorowania przeprowadzono dochodzenia epidemiologiczne, w trakcie których objęto nadzorem epidemiologicznym 99 osób. Wszystkich pouczono o przestrzeganiu higieny osobistej i otoczenia. W zakresie prowadzonego nadzoru kontynuowano współpracę ze specjalistycznymi placówkami właściwymi w zakresie leczenia gruźlicy i chorób płuc, celem prawidłowego opracowania ognisk zachorowań na gruźlicę.

Nie zarejestrowano zachorowań na błonicę, tężec i odrę. Sytuacja epidemiologiczna dotycząca tych chorób jest bardzo dobra, dzięki wysokiemu wykonawstwu szczepień dzieci.

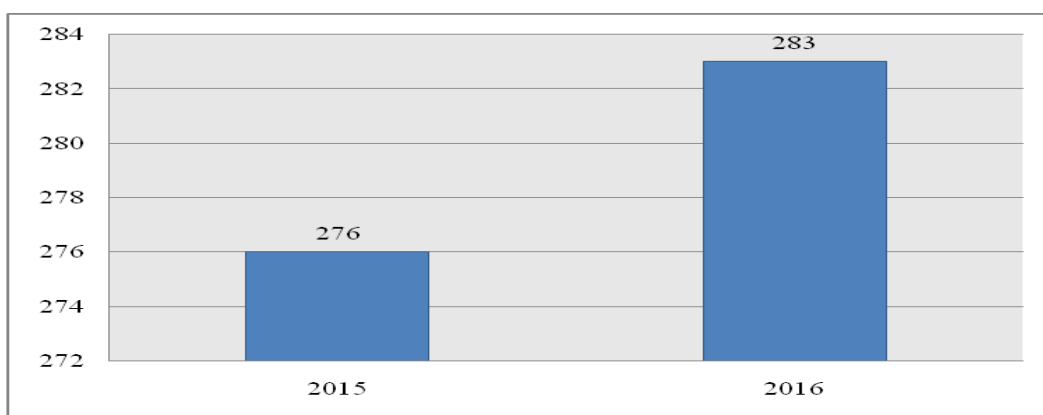
W 2016 r. nadal koordynowano działania związane z funkcjonowaniem systemu nadzoru epidemiologicznego i wirusologicznego SENTINEL nad grypą. Podmiotem leczniczym, który współpracował w ramach systemu SENTINEL było Centrum Medyczne „Medyk” w Rzeszowie, ul. Szopena 1. W ramach tego nadzoru pobrano 41 prób do badań w kierunku grypy. Badania pobranego materiału potwierdziły obecność wirusa grypy u 18 osób, przy czym u 4 osób był to wirus grypy typu A, u 9 osób wirus grypy typu A/H₁N₁a u 5 osób wirus grypy typu A/H₁N₁v. W meldunku tygodniowym MZ – 55 o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę zgłoszono 1491 przypadków (w tym w 3 przypadkach była to grypa typu B, a w 13 grypa typu A, 46 typu A/H₁N₁, 17 typu A/H₁N₁v).

W Oddziale Epidemiologii prowadzony jest rejestr zgłoszeń dodatnich wyników badań laboratoryjnych w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych podlegających zgłoszeniu – na terenie Rzeszowa zarejestrowano – 754 dodatnie czynniki.

W 2016 r. wystąpiły 2 ogniska zbiorowych zatruc pokarmowych, podczas których nadzorem objęto 32 osoby. Zbiorowe zatrucia pokarmowe wywołane były bakterią *Salmonella enteritidis*. Miejscami wystąpienia ognisk były domy prywatne.

W 2016 roku zarejestrowano także:

- pokąsania ludzi przez zwierzęta – 283 przypadki (do szczepień przeciwko wściekliźnie po ekspozycji zakwalifikowano - 45 osób).

Wyk. 7. Liczba pokąsań ludzi przez zwierzęta w roku 2015 i 2016.

1.3. Szczepienia ochronne

Działania Oddziału Epidemiologii w 2016 r. w obszarze realizacji Programu Szczepień Ochronnych:

- Sprawowanie nadzoru nad uodpornieniem populacji w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych;
- Sprawowanie nadzoru nad spełnieniem przez lekarzy obowiązku rzetelnego prowadzenia dokumentacji medycznej dotyczącej obowiązkowych szczepień ochronnych oraz zgłaszania organom PIS przypadków uchylania się od obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym przez osoby prawnie do tego zobowiązane;
- Sprawowanie nadzoru nad spełnieniem przez lekarzy, na podległym terenie, obowiązku zgłaszania organom PIS niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- Dystrybucja szczepionek z PSSE do podmiotów leczniczych, opracowanie raportów ze stanu magazynowego preparatów szczepionkowych;

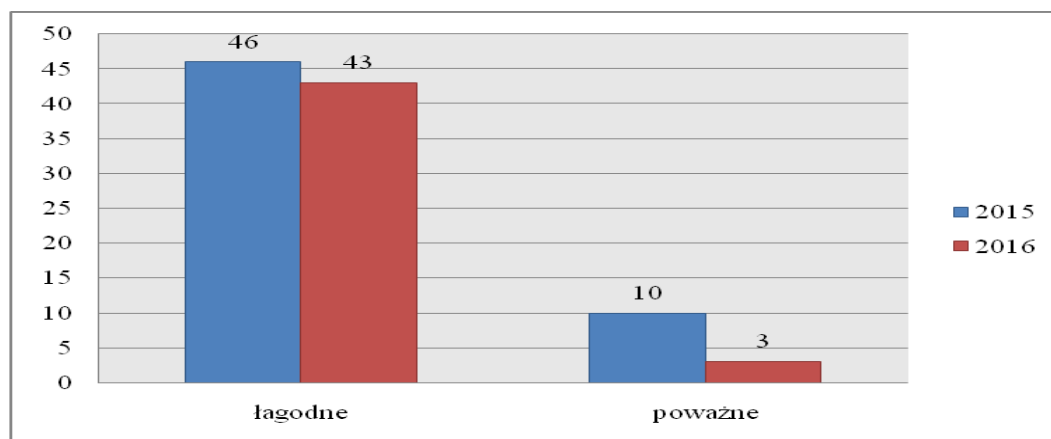
- Sprawowanie nadzoru i monitorowanie procesu dystrybucji szczepionek do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych z wykorzystaniem Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek.

W 2016 r. na podległym terenie sprawowano nadzór nad 45 podmiotami wykonującymi szczepienia ochronne. Kontrole podległych podmiotów leczniczych przeprowadzono w zakresie oceny wykonawstwa szczepień ochronnych, prowadzenia dokumentacji oraz gospodarki preparatami szczepionkowymi.

Z przeprowadzonych kontroli w zakresie wykonawstwa szczepień wynika, że szczepienia ochronne u dzieci, młodzieży i osób dorosłych wykonywane są zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych. Dzieci i młodzież wzywana jest do szczepień systematycznie i na bieżąco. Obowiązkowym szczepieniem ochronnym na terenie Rzeszowa podlega 42842 dzieci i młodzieży.

Intensywny nadzór nad podmiotami wykonującymi szczepienia ochronne przyczynił się do uzyskania wysokiego odsetka zaszczepionych osób, co skutecznie zapobiega szerzeniu się zakażeń na choroby zakaźne również u tych osób, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione lub osób, które pomimo prawidłowego przeprowadzenia szczepienia nie wykształciły odporności immunologicznej. Zauważa się znaczny wzrost osób korzystających z zalecanych szczepień ochronnych.

W 2016 roku odnotowano 46 niepożądanych odczynów poszczepiennych (w 43 przypadkach odczyny były łagodne). U dzieci obserwowano zaczerwienienie w miejscu wstrzyknięcia, gorączkę, pokrzywkę, wysypkę, wymioty. W 3 przypadkach wystąpiły odczyny poszczepienne poważne. Odczyny poszczepienne poważne zgłaszane przez lekarzy charakteryzowały się: uogólnionymi wybroczynami skórnymi, trombocytopenią, bezdechem, obniżonym napięciem mięśniowym, błądzącością powłok, sennością, zaburzeniem świadomości.

Wyk. 8. Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych w 2015 i 2016 r.

Podjęto działania mające na celu egzekwowanie ustawowego obowiązku szczepień ochronnych wobec 7 osób uchylających się od szczepień, 5 osób poddało się obowiązkowi szczepień, natomiast w 2 przypadkach toczy się postępowanie wyjaśniające.

W 2016 r. Oddział Epidemiologii prowadził dystrybucję szczepionek z Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej do podmiotów leczniczych. Na terenie miasta Rzeszowa przedstawiała się ona następująco:

Tab.1. Dystrybucja szczepionek z PSSE do podmiotów leczniczych na terenie Rzeszowa w 2016 r.

Rodzaj szczepionki	Ilość wydanych dawek	Wartość wydanej szczepionki
p/ gruźlicy	2439	42682 zł
p/ wirusowemu zapaleniu wątroby typu B dla dzieci	12380	52082 zł
p/ wirusowemu zapaleniu wątroby typu B dla dorosłych	149	806 zł
p/ wirusowemu zapaleniu wątroby typu B dla dializowanych	339	10385 zł
p/ Haemophilus influenzae	3000	64 500 zł
p/ odrze, śwince, różyczce	4134	77905 zł
p/ błonicy	2	199 zł
p/ błonicy, tężcowi	1407	5397 zł
p/ błonicy, tężcowi, krztuścowi	7378	324807 zł
p/ poliomyelitis (szczepionka zabita)	3995	78535 zł
p/ poliomyelitis (szczepionka żywa)	202	7474 zł
p/ pneumokokom	1217	78250 zł
p/ tężcowi	5824	25715 zł
p/ ospie wietrznej	701	96738 zł
p/ błonicy, tężcowi, krztuścowi, Haemophilus influenzae, poliomyelitis	1148	87794 zł
p/ błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis (skojarzona 4 w 1)	830	49924 zł
p/ meningokokom	38	4218 zł
Razem	65 505	1 007411 zł

W ramach systemu telefonicznego powiadamiania alarmowego w sytuacjach szczególnego zagrożenia prowadzone są całodobowe dyżury pod telefonem przez pracowników PSSE w Rzeszowie. Numer telefonu alarmowego jest udostępniony podmiotom leczniczym, celem umożliwienia bezpośredniego kontaktu i powiadomienia o podejrzeniach zachorowań wymagających podjęcia niezwłocznych działań przeciwepidemicznych w dni robocze poza godzinami pracy i w dni wolne od pracy.

II. ODDZIAŁ HIGIENY ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

Jednym z głównych kierunków działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym żywności i żywienia. Realizowany jest on poprzez czynności kontrolne w zakładach produkcji i obrotu żywnością oraz wytwórniach i miejscach obrotu wyrobami i materiałami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego producent zobligowany jest do udokumentowania organom kontrolnym, że spełnia nałożone na niego obowiązki, szczególnie w aspekcie:

- prowadzenia wewnętrznej kontroli w zakładzie pozwalającej na zapewnienie odpowiedniego nadzoru w zakresie bezpieczeństwa żywności,
- zapewnienia identyfikowalności swoich wyrobów,
- zapewnienia możliwości wycofania z rynku lub od konsumenta (z łańcucha dystrybucji), produktów nie spełniających wymagań, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia konsumenta.

W 2016 r. w ewidencji obiektów Oddziału Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Rzeszowie znajdowało się 1912 zakładów żywnościowo-żywnościowych, usytuowanych w obrębie miasta Rzeszowa, objętych nadzorem sanitarnym Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, z czego w 1414 obiektach przeprowadzono kontrole sanitarne. Stanowi to ok. 74 % obiektów znajdujących się w ewidencji. Kontrole te zostały przeprowadzone zgodnie z ustalonym rocznym harmonogramem.

Przy ich planowaniu uwzględniono:

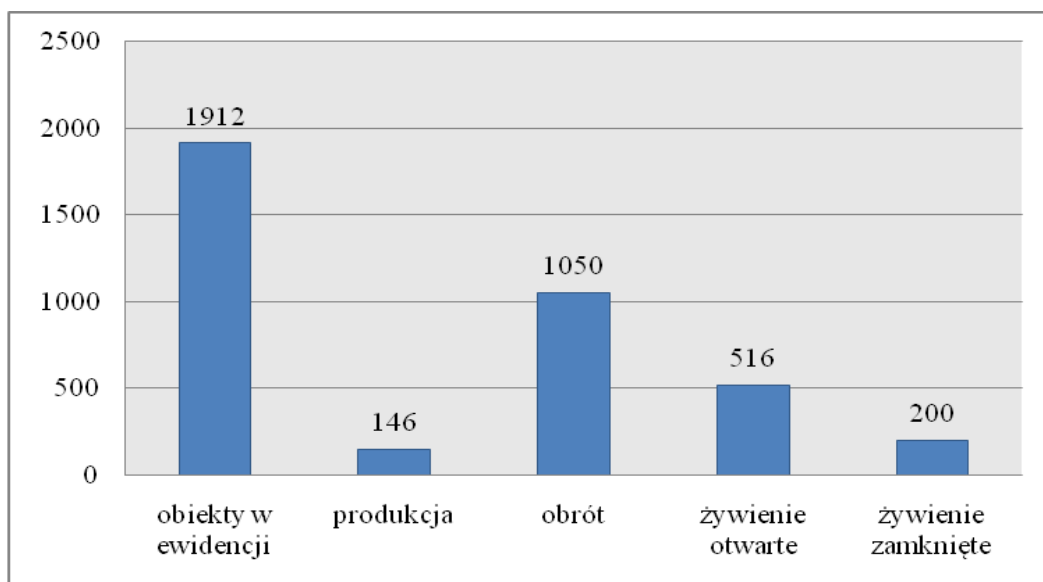
- wyniki ostatnich kontroli, ocenę stanu sanitarnego z lat poprzednich (analiza stwierdzonych niezgodności, rodzaje niezgodności),
- rodzaj zakładu, jego strukturę i stan techniczny (produkcja, obrót, żywienie zbiorowe),
- rodzaj produkowanych lub wprowadzanych do obrotu środków spożywczych,
- znaczenie zakładu i zasięg działalności,
- podejmowane działania represyjne (mandaty, decyzje),
- własne systemy kontroli wewnętrznej:
 - Dobra Praktyka Produkcyjna – GMP,
 - Dobra Praktyka Higieniczna – GHP,
 - System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli – HACCP;
- sygnały i interwencje wnoszone przez konsumentów,
- ocenę potencjalnego ryzyka, na które narażona może być żywność w procesie produkcji lub w obrocie.

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono również kontrole nieuwzględnione w planie. W 2016 r. ich suma wyniosła 1394.

Kontrole pozaplanowe to:

- kontrole sprawdzające wykonanie wydanych decyzji administracyjnych,
- kontrole na wniosek strony,
- kontrole tematyczne związane z pobieraniem próbek do badań laboratoryjnych,
- kontrole interwencyjne w związku z sygnałami dotyczącymi nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówek,
- kontrole zadaniowe, np. w ramach tzw. „akcji letniej”,
- kontrole w związku z poleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego,
- kontrole w ramach funkcjonowania systemu:
 - System Wczesnego Ostrzeżenia o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF),
 - Wspólnotowy System Szybkiej Wymiany Informacji (RAPEX).

W ramach prowadzonego nadzoru w 2016 r. wydano 141 decyzji administracyjnych, nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego obiektów, wycofanie z obrotu środka spożywczego wprowadzanego do obrotu po upływie terminu przydatności do spożycia lub dacie minimalnej trwałości oraz nałożono 104 mandaty karne na łączną kwotę 19800 zł.

Wyk. 9. Liczba obiektów znajdujących się w ewidencji w 2016 r. na terenie miasta Rzeszowa.

2.1. Ocena stanu sanitarno-technicznego w poszczególnych kategoriach zakładów

a) Zakłady produkcji żywności

W roku 2016 na terenie miasta Rzeszowa w ewidencji znajdowało się 146 zakładów produkcji żywności, m.in:

- 8 wytwórni lodów,
- 31 automatów do lodów,
- 15 piekarni,
- 16 ciastkarni,
- 8 zakładów garmazeryjnych,
- 1 browar słodowy,
- 2 wytwórnie suplementów diety,
- 2 wytwórnie koncentratów spożywczych,
- 1 wytwórnia środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego,
- 62 inne wytwórnie żywności.

Wśród największych z nadzorowanych zakładów wymienić należy:

- NESTLE w Rzeszowie, ul. gen. Maczka 1,
- KORAL w Rzeszowie, ul. Trembeckiego,
- MAKARONY POLSKIE w Rzeszowie, ul. Podkarpacka 15,
- POLFA RZESZÓW w Rzeszowie, ul. Przemysłowa 2,
- SANOFI AVENTIS w Rzeszowie, ul. Lubelska 52 oraz
- Zakład garmazeryjny LIDER w Rzeszowie, ul. Reja 7

W 2016 r. w Zakładzie Nestle utworzono nową linię technologiczną do napełniania tubek (saszetek do wyciskania). Zakład ten do tej pory produkował wyroby tylko w opakowaniach szklanych. Wsad do tubek jest owocowo-warzywny i przeznaczony dla dzieci powyżej 6 miesiąca życia.

Rys. 1. Przykładowe produkty z linii tubek przeznaczone na rynek Polski. Opakowania jednostkowe.

Rys. 2. Linia do napełniania tubek (saszetek z nakrętką) oraz układ pasteryzacji.

Rys. 3. Napelniarka (od strony operatorskiej oraz dalszej części linii produkcyjnej).

Rys. 4. Hala pakowania w opakowania kartonowe i paletyzacji.

Ponadto w ubiegłym roku został utworzony nowy zakład garmażeryjny w Rzeszowie przy ul. Reja. W powyższym obiekcie prowadzona będzie działalność w zakresie produkcji żywności typu pierogi, naleśniki, gołąbki, krokiety i inne wyroby garmażeryjne.

Rys. 5. Linia technologiczna do produkcji wyrobów garmażeryjnych.

W ubiegłym roku skontrolowano 117 zakładów produkcyjnych, co stanowi 80,1 % w stosunku do wykazanych w ewidencji.

Ocena stanu sanitarnego podczas przeprowadzania kontroli w zakładach produkcyjnych obejmuje zakres:

- Stanu technicznego: usytuowanie zakładu, stan techniczny, czystość i przestrzeń robocza zakładu, ochrona zakładu przed zewnętrznymi źródłami zanieczyszczeń, ochrona zakładu przed szkodnikami, kanalizacja zakładu, umywalki do mycia rąk, ustępy, systemy wentylacyjne, oświetlenie pomieszczeń, szatnie dla pracowników, rozplanowanie pomieszczeń (zanieczyszczenia krzyżowe), podłogi, ściany, połączenia ścian i podłóg, sufity i zamocowane w górze elementy, okna i inne otwory, drzwi, powierzchnie wykorzystywane w procesie produkcji, urządzenia do czyszczenia i dezynfekcji sprzętu roboczego i wyposażenia, warunki do mycia żywności, urządzenia, sprzęt i inne składniki wyposażenia, które stykają się z żywnością, przechowywanie i usuwanie odpadów.
- Zaopatrzenia zakładu w wodę: jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, instalacja wody do celów gospodarczych, woda technologiczna, lód stykający się z żywnością, para wodna stykająca się z żywnością.

- Personelu zakładu: higiena osobista pracowników, odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej, stan zdrowia osób mających kontakt z żywnością, orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych.
- Higieny produkcji: jakość surowców i składników, magazynowanie surowców i składników, ochrona przed zanieczyszczeniami wewnętrznymi, obecność szkodników, sposoby postępowania w celu zapewnienia skutecznej ochrony zakładu przed szkodnikami, ciągłość łańcucha chłodniczego środków spożywczych łatwo psujących się, segregacja żywności, rozmrażanie żywności, magazynowanie i oznakowanie substancji niebezpiecznych lub niejadalnych, przechowywanie sprzętu i środków używanych do sprzątnięcia, mycia i dezynfekcji, opakowania przeznaczone do kontaktu z żywnością, pakowanie żywności, procesy technologiczne, wyposażenie kontrolno-sterujące urządzeń do obróbki cieplnej i metody kontrolowania skuteczności procesów obróbki cieplnej, chłodzenie żywności po obróbce cieplnej.
- Dystrybucji: jakość żywności, znakowanie żywności, transport żywności.
- Dokumentacji: opracowanie, wdrożenie i przestrzeganie instrukcji GHP, opracowanie, wdrożenie i utrzymanie systemu HACCP, opracowanie, wdrożenie i stosowanie procedur zabezpieczenia i wycofania z obrotu partii żywności nieodpowiadających wymaganiom jakości zdrowotnej, prowadzenie i przechowywanie dokumentacji umożliwiającej zidentyfikowanie dostawcy składników i żywności, rejestracja przebiegu procesów produkcyjnych, przechowywane dokumentów dot. przebiegu procesów produkcyjnych, oraz pierwszego dopuszczenia do obrotu partii żywności.

W zakładach produkcji żywności znajdujących się na terenie miasta Rzeszowa najczęściej stwierdzanymi uchybieniami były:

- niewłaściwy stan techniczny pomieszczeń zakładu,
- zły stan techniczny urządzeń i wyposażenia zakładu,
- brak lub nieprawidłowo działające systemy kontroli wewnętrznej, w tym brak prawidłowo utrzymanego systemu GHP oraz HACCP,
- brak lub nieprawidłowa odzież ochronna,
- nieprawidłowości w oznakowaniu wytwarzanych środków spożywczych.

W 2 przypadkach ukarano osobę odpowiedzialną grzywną w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 300 zł. Wydano również 15 decyzji administracyjnych w celu wyegzekwowania poprawy stanu technicznego w zakładach.

b) Zakłady obrotu żywnością

W tej kategorii zakładów znajdowało się 1050 obiektów, m.in.:

- 457 sklepów spożywczych w tym supermarketów,
- 126 kiosków spożywczych,
- 133 magazyny hurtowe, w tym hurtowni suplementów diety,
- 39 obiektów ruchomych i tymczasowych,
- 105 środków transportu,
- 190 innych obiektów obrotu żywnością.

Kontrole prowadzone w zakładach obrotu żywnością poza oceną stanu technicznego zakładu, zaopatrzenia w wodę, higieny personelu oraz dokumentacji zakładowej obejmują także ocenę higieny sprzedaży tj. jakość żywności, magazynowanie żywności, ochrona przed zanieczyszczeniami wewnętrznymi, obecność szkodników, sposoby postępowania w celu zapewnienia skutecznej ochrony zakładu przed szkodnikami, ciągłość łańcucha chłodniczego środków spożywczych łatwo psujących się, segregacja żywności, przechowywanie sprzętu i środków używanych do sprzątania, mycia i dezynfekcji, opakowania przeznaczone do kontaktu z żywnością, pakowanie żywności, wyposażenie kontrolno-sterujące urządzeń chłodniczych, monitorowanie temperatury i dokonywanie zapisów z tej czynności, sprzedaż produktów nieopakowanych, znakowanie żywności, transport żywności.

Najczęściej powtarzające się uchybienia stwierdzane w trakcie kontroli to:

- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości/terminów przydatności do spożycia,
- nieprawidłowe przechowywanie artykułów spożywczych, nie zachowanie ciągłości łańcucha chłodniczego,
- brak systematycznego prowadzenia zapisów w ramach systemu GHP, HACCP,
- nieprawidłowy stan sanitarny i techniczny pomieszczeń,
- brak aktualnych badań zatrudnionych pracowników.

W ubiegłym roku skontrolowano 811 obiektów co stanowi 77,2% w stosunku do wykazanych w ewidencji. Za stwierdzone uchybienia sanitarne w 28 przypadkach karano grzywną w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 6500 zł. Ponadto wydano 66 decyzji administracyjnych w celu wyegzekwowania poprawy stanu technicznego w zakładach.

W 2016 r. w tej grupie obiektów skierowano 8 wniosków o ukaranie do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

c) Zakłady żywienia zbiorowego otwartego

W tej kategorii zakładów na terenie Rzeszowa w ubiegłym roku znajdowało się 516 obiektów.

Kontrole prowadzone w zakładach obrotu żywnością poza oceną stanu technicznego zakładu, zaopatrzenia zakładu w wodę, higieny personelu oraz dokumentacji zakładowej obejmują także ocenę higieny produkcji tj. jakość surowców i składników, magazynowanie surowców i składników, ochrona przed zanieczyszczeniami wewnętrznymi, obecność szkodników, sposoby postępowania w celu zapewnienia skutecznej ochrony zakładu przed szkodnikami, ciągłość łańcucha chłodniczego artykułów łatwo psujących się, segregacja żywności, rozmrażanie żywności, magazynowanie i oznakowanie substancji niebezpiecznych lub niejadalnych, przechowywanie sprzętu i środków używanych do sprzątania, mycia i dezynfekcji, opakowania przeznaczone do kontaktu z żywnością, pakowanie żywności, procesy technologiczne, wyposażenie kontrolno – sterujące urządzeń do obróbki cieplnej i metody kontrolowania skuteczności procesów obróbki cieplnej, prawidłowość chłodzenia artykułów po obróbce cieplnej, zabezpieczenie przed wtórnym zanieczyszczeniem żywności po ogrzewaniu, a przed pakowaniem, pobieranie i przechowywanie próbek żywności w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, mycie i dezynfekcja naczyń oraz dystrybucji: jakość żywności, znakowanie żywności, wydawanie potraw, transport żywności.

W omawianej grupie najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to:

- nieprawidłowy stan sanitarny pomieszczeń zakładów,
- zły stan techniczny urządzeń i wyposażenia,
- niewłaściwe zabezpieczenie zakładu przeciw owadom,
- brak zapisów w ramach obowiązujących systemów GMP i HACCP,
- brak aktualnych badań do celów sanitarno-epidemiologicznych
- niedostosowanie zakresu produkcji do możliwości technicznych w zakładzie.

W ubiegłym roku skontrolowano 315 obiektów, co stanowi 61 % w stosunku do wykazanych w ewidencji. Za stwierdzone uchybienia sanitarne w 72 przypadkach karano grzywną w drodze mandatu karnego na łączną kwotę 12500 zł. Ponadto wydano 52 decyzji administracyjnych w celu wyegzekwowania poprawy stanu technicznego w zakładach, w tym 3 decyzje nakazujące wstrzymanie działalności lub ograniczenie w zakresie produkcji żywności na bazie surowców.

d) Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

W tej kategorii zakładów w ubiegłym roku znajdowało się 200 obiektów, m.in.:

- stołówki pracownicze,
- bufety przy zakładach pracy,
- bloki żywienia w szpitalach, w tym w systemie cateringowym,
- kuchnie niemowlęce,
- bloki żywienia w domach opieki społecznej,
- bloki żywienia w żłobkach,
- stołówki w szkołach i przedszkolach, w tym żywienie w systemie cateringowym.

Ocena stanu sanitarnego podczas kontroli w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego obejmuje obszary tożsame z zakładami żywienia zbiorowego otwartego.

Na terenie miasta Rzeszów funkcjonuje 10 ośrodków leczenia, które prowadzą żywienie pacjentów. Produkcja posiłków w kuchniach własnych prowadzona jest w Klinicznym Szpitalu Wojewódzkim w Rzeszowie, ul. Chopina 2, Szpitalu Wojewódzkim nr 2 w Rzeszowie, ul. Lwowska 60 oraz Szpitalu Miejskim w Rzeszowie, ul. Rycerska 4.

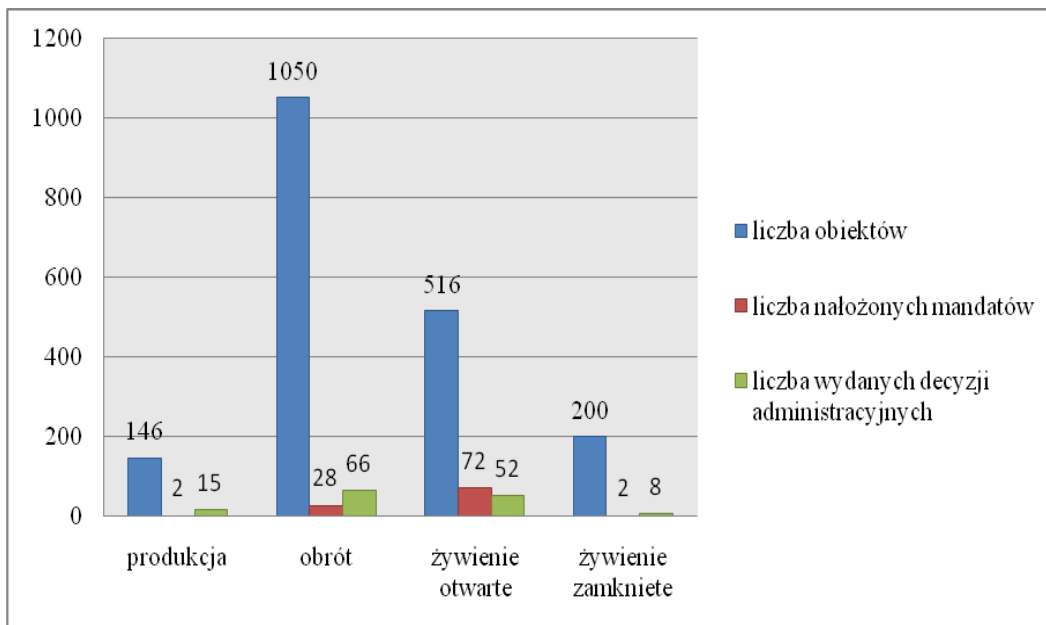
W pozostałych nadzorowanych zakładach leczenia tj.

- Specjalistyczny Zespół Gruźlicy i Chorób Płuc w Rzeszowie, ul. Rycerska 2,
- Zakład Opiekuńczo – Lecznicy w Rzeszowie, ul. Lubelska 6,
- Oddział Paliatywny Wojewódzkiej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Rzeszowie, ul. Poniatowskiego 4,
- Szpital Specjalistyczny PROFAMILIA w Rzeszowie, ul. Witolda 6B,
- Rzeszowskie Centrum Chirurgii Naczyniowej i Ewaskularnej w Rzeszowie, ul. Ks. Jałowego 10,
- Klinika kardiologii zabiegowej w Rzeszowie, ul. Anny Jagiellonki 17,
- Hospicjum dla dzieci w Rzeszowie, ul. Lwowska 132,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej BLUMED w Rzeszowie, ul. Kujawska 5, prowadzone jest żywienie w systemie cateringowym.

W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego najczęściej stwierdzanym i nieprawidłowościami były:

- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń,
- zniszczony sprzęt i wyposażenie w kuchni właściwej oraz w kuchenkach oddziałowych

W ubiegłym roku skontrolowano 171 zakładów, co stanowi 85,5% w stosunku do wykazanych w ewidencji. W 2016 roku nałożono 2 mandaty karne na kwotę 500 zł oraz wydano 8 decyzji administracyjnych, mających na celu wyegzekwowanie poprawy stanu technicznego w zakładach.

Wyk. 10. Liczba obiektów, liczba nałożonych mandatów karnych oraz wydanych decyzji administracyjnych w 2016 r. na terenie miasta Rzeszowa.

2.2. Nadzór nad wytwórniami i zakładami wprowadzającymi do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

W Rzeszowie znajduje się 8 zakładów wytwarzających materiały i wyroby do kontaktu z żywnością, w siedmiu z nich zostały przeprowadzone kontrole.

Zakłady te prowadzą działalność w zakresie:

- produkcji opakowań do żywności typu woreczki foliowe, opakowania z papieru i tektury,
- wykrawania i konfekcjonowania chusteczek gastronomicznych, papieru śniadaniowego i opakowaniowego,
- produkcji obudów do maszynek do mięsa oraz szatkownic,
- produkcji zespołów mielących w maszynkach do mięsa oraz produkcji części do krajalnic,
- produkcji wyrobów metalowych do kontaktu z żywnością,
- produkcji elektronicznego sprzętu gospodarstwa domowego,
- obrotu artykułami elektrycznymi użytku domowego.

W 2016 r. prowadzono postępowanie, które dotyczyło interwencji złożonej na jakość filtrów do czajników. Interwencja została potwierdzona, podjęto działania w celu wyeliminowania zakwestionowanego wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością z rynku konsumenckiego.

W trakcie pozostałych kontroli w ww. zakładach egzekwowano utrzymanie dobrego stanu sanitarnego w pomieszczeniach produkcyjnych, jak również przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz identyfikowalności i identyfikacji produktów.

2.3. Nadzór nad zakładami produkcji, konfekcjonowania i obrotu kosmetykami

W tej kategorii w ewidencji ujęto 29 obiektów, w tym:

- 10 zakładów produkujących i konfekcjonujących kosmetyki,
- 10 zakładów produkujących kosmetyki, bez konfekcjonowania.

W 2016 r. skontrolowano 3 zakłady z każdej z ww. grup zakładów produkcyjnych, pod kątem prawidłowości znakowania wybranych produktów kosmetycznych.

Ponadto bieżącym nadzorem obejmowano miejsca obrotu kosmetykami (sklepy, drogerie, hurtownie), w których pobierane były również próbki do badań laboratoryjnych.

2.4. Nadzór nad importowanymi i eksportowanymi środkami spożywczymi i materiałami do kontaktu z żywnością

W 2016 r. przeprowadzono 66 kontroli sanitarnych, w trakcie których oceniono 197 partii produktów, w tym 11 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W czasie kontroli dokonano przeglądu i oceny dokumentacji przewozowej (w tym dotyczącej jakości zdrowotnej sprowadzanych artykułów), oględzin importowanych partii towarów oraz warunków transportu, oględzin środków transportu.

Wydano 66 świadectw o braku zastrzeżeń do jakości zdrowotnej.

Świadectwa wydawano na podstawie przedłożonej dokumentacji dotyczącej jakości zdrowotnej (certyfikatów zdrowia władz sanitarnych z kraju producenta, wyników badań laboratoriów PIS, świadectw i wyników analiz producentów, oględzin partii towarów, oceny warunków transportu).

W ww. okresie importerzy sprowadzili środki spożywcze z: RPA, Tajlandii, USA, Argentyny, Turcji, Chile, Indonezji, Kostaryki, Chin, Malesji, Mołdawii, Peru, Wietnamu, Gruzji, Iranu, Białorusi.

Ponadto w 2016 r. przeprowadzono 5 kontroli towarów eksportowanych do Wietnamu, Chin, USA i RPA, w trakcie których oceniono 33 partie żywności.

2.5. Ocena jakości zdrowotnej żywności na podstawie wyników badań próbek żywności pobranej w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu

Nadzór nad jakością środków spożywczych sprawowany jest poprzez systematyczną kontrolę jakości zdrowotnej produktów wprowadzanych do obrotu. W 2016 r. pobrano do badań laboratoryjnych w ramach urzędowej kontroli żywności oraz monitoringu 469 próbek żywności. Były to działania wynikające z realizacji ogólnego planu poboru próbek określonego przez Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego na podstawie wskazań Głównego Inspektora Sanitarnego oraz w przypadku podejrzenia niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych, interwencji od konsumentów wpływających do PSSE, wystąpienia ognisk zatruc pokarmowych lub zachorowań oraz działaniami związanymi z powiadomieniami w ramach funkcjonowania systemu RASFF.

Najczęściej wykonywane badania żywności dotyczą oceny zanieczyszczeń mikrobiologicznych, obecności metali ciężkich, pozostałości pestycydów, mykotoksyn oraz badań w kierunku organoleptyki.

Ogólnie z pobranych 469 próbek zakwestionowanych zostało 17, co stanowi 3,6 %.

Na podstawie prowadzonych badań żywności produkowanej i oferowanej do sprzedaży wynika, że jakość zdrowotna produktów spożywczych, jest zadowalająca. Świadczy o tym mały procent próbek kwestionowanych w stosunku do ogólnej liczby pobranych.

2.6. Działania podejmowane w związku z interwencjami konsumentów

Interwencje są sygnałami ze strony społeczeństwa obligującymi do podjęcia działań, pożądaných z punktu widzenia osoby zgłaszającej.

W 2016 r. przeprowadzono 95 kontroli interwencyjnych, w tym:

- 56 interwencji w zakładach obrotu żywnością,
- 31 w zakładach żywienia zbiorowego otwartego,
- 8 w zakładach produkcji żywności.

Kontrole w przedmiotowych zakładach potwierdziły zasadność 39 zgłoszeń.

Interwencje dotyczyły przede wszystkim wprowadzania do obrotu żywności niewłaściwej jakości zdrowotnej, po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, a także występowania dolegliwości po spożyciu posiłków w zakładach żywieniowych.

2.7. Współpraca z innymi jednostkami kontrolującymi

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego nad zakładami branży spożywczej utrzymywana jest stała współpraca na mocy stosownych porozumień z:

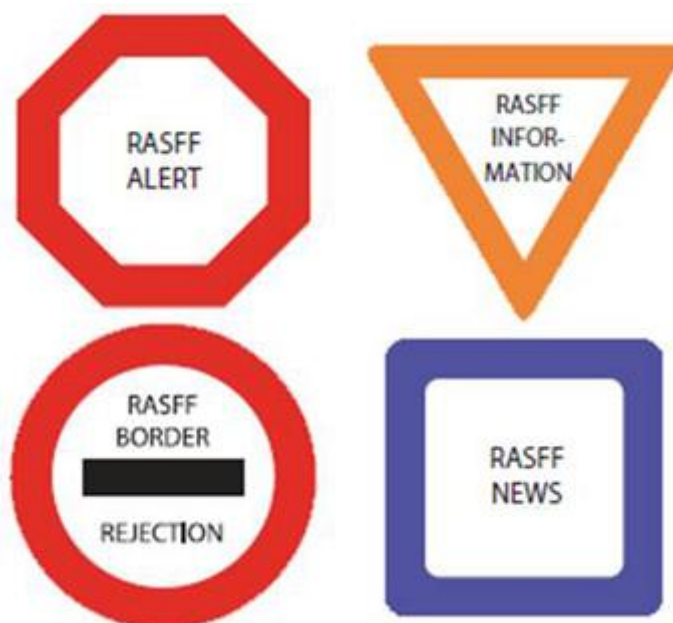
- Inspekcją Weterynaryjną,
- Inspekcją Farmaceutyczną,
- Inspekcją Handlową,
- Państwową Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych,
- Państwowa Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Współpraca polega na bieżącym przekazywaniu informacji nt. stwierdzanych w trakcie kontroli nieprawidłowości będących przedmiotem nadzoru poszczególnych organów.

Dodatkowo w niektórych zakładach prowadzących wielokierunkową działalność związaną z produkcją i obrotem środkami spożywczymi przeprowadzane są wspólne kontrole kompleksowe.

2.8. Działania podejmowane w związku z powiadomieniami otrzymywanymi w ramach funkcjonowania systemu RASFF

W roku 2016 otrzymano 30 powiadomień alarmowych i 35 powiadomień informacyjnych RASFF, z tego 7 obejmowało materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością. Ponadto zostało utworzone 3 powiadomienia, które dotyczyły suplementów diety.

Rys. 6. Graficzne symbole powiadomień europejskiego systemu szybkiego ostrzeżenia o niebezpiecznych produktach żywnościowych obowiązujące we wszystkich krajach UE.

2.9. Działania dodatkowe podejmowane w ramach nadzoru nad produkcją i obrotem środków spożywczych

a) zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa

W 2016 r. z terenu Rzeszowa przekazano do prokuratury 1 zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, które dotyczyło wprowadzania do obrotu nowej żywności bez uzyskania zezwolenia (firma Invest – Sport s.c. w Rzeszowie, ul. Popiełuszki 1).

b) postępowanie w przypadku zatruc pokarmowych

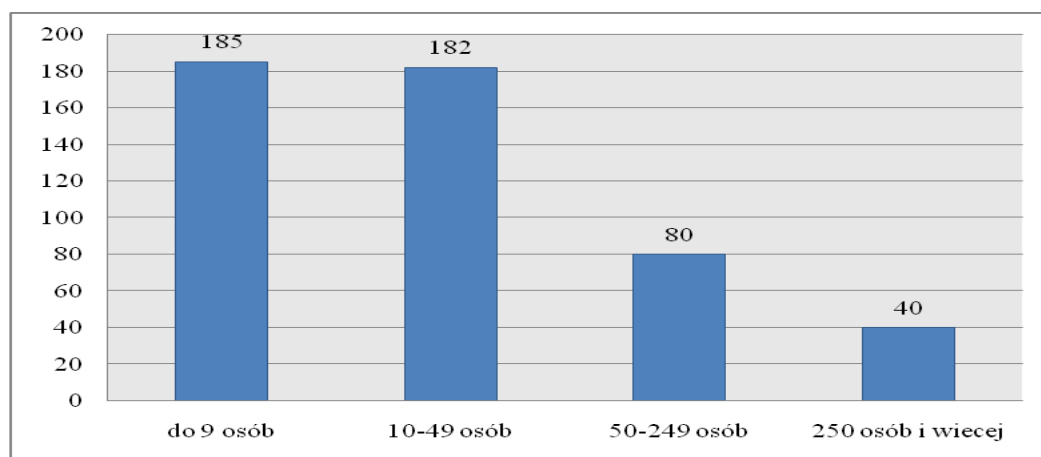
W bieżącym roku zostały zgłoszone dwa przypadki zbiorowego zatrucia pokarmowego. Oba dotyczyły posiłków spożywanych w domu prywatnym. W jednym ze zgłoszeń pobrano do badań laboratoryjnych próbkę jajek, podejrzanych o wywołanie zatrucia – produkt pod względem cech mikrobiologicznych (Salmonella) nie został zakwestionowany. Po przeprowadzeniu dochodzenia epidemiologicznego w obu przypadkach nie zostało potwierdzone co było źródłem zatrucia.

III. ODZIAŁ HIGIENY PRACY

Do zadań Oddziału Higieny Pracy w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola stanu sanitarnego i higieny w zakładach oraz miejscach pracy przez analizowanie wyników pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy, nadzór nad substancjami i mieszaninami chemicznymi, detergentami, prekursorami narkotyków grupy 2 i 3, produktami biobójczymi, czynnikami biologicznymi i rakotwórczymi występującymi w środowisku pracy oraz kontrola realizacji zakazu wprowadzania do obrotu produktów co do których zachodzi podejrzenie, że są środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

Zgodnie z wytycznymi GIS na 2016 rok, nadzór w dziedzinie higieny pracy był prowadzony w zakresie m.in. warunków zdrowotnych środowiska pracy, postępowań administracyjnych dotyczących chorób zawodowych, nadzoru nad warunkami pracy oraz wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach przemysłu tworzyw sztucznych, warunków pracy i narażenia pracowników na rtęć i jej związki, przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest. Prowadzono nadzór nad pracami podczas usuwania wyrobów zawierających włókna azbestu z budynków mieszkalnych, gospodarczych oraz użyteczności publicznej. Przeprowadzone kontrole realizacji wymogów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas usuwania wyrobów zawierających azbest oraz narażenia pracowników na rtęć i jej związki, nie wykazały nieprawidłowości.

W 2016 roku w ewidencji obiektów na terenie miasta Rzeszowa pozostających pod nadzorem Oddziału Higieny Pracy było 487 zakładów, z których skontrolowanych zostało 173, zatrudniających 23581 osób. Przeprowadzono 211 kontroli, w wyniku których wydanych zostało łącznie 41 decyzji administracyjnych.

Wyk. 11. Liczba zakładów pracy w ewidencji z podziałem na ilość zatrudnionych pracowników w Rzeszowie w 2016 roku

W nadzorze z zakresu higieny pracy znajdują się również duże zakłady pracy zatrudniające 250 i więcej osób. Takie obiekty wymagają większej ilości czasu na przeprowadzenie kontroli a tematyka występujących w nich zagadnień jest bardzo różnorodna, obejmująca zagadnienia nie tylko z zakresu higieny pracy, lecz również dotyczy pozostałych zagadnień będących w zakresie Inspekcji Sanitarnej.

W trakcie przeprowadzonych w 2016 roku kontroli, najczęściej stwierdzone uchybienia z zakresu higieny pracy dotyczyły pomieszczeń socjalnych, np. zniszczone powierzchnie ścian, sufitów, podłóg i parapetów, zniszczone powierzchnie szafek, uniemożliwiające ich mycie i dezynfekcję, brak warunków do higienicznego przechowywania odzieży pomieszczeń pracy własnej, roboczej, ochronnej dla pracowników.

Ponadto do często stwierdzanych uchybień należały:

- brak okresowych badań lekarskich pracowników,
- brak pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, wykonanych przez laboratorium uprawnione do przeprowadzania pomiarów,
- nie poinformowanie pracowników narażonych na oddziaływanie czynników szkodliwych dla zdrowia środowisku pracy o aktualnych wynikach badań i pomiarów czynników szkodliwych oraz nie udostępnianie im tych wyników,
- brak rejestru czynników szkodliwych dla zdrowia oraz karty badań i pomiarów,
- nie zapewnienie systemu pierwszej pomocy przedmedycznej w razie wypadku (apteczka, instrukcja udzielania pierwszej pomocy),
- brak przeszkolenia pracowników w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
- brak pomieszczeń higieniczno - sanitarnych (szatni) dla pracowników,
- brak zaopatrzenia pracowników w niezbędne środki higieny osobistej, a także środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze przewidziane na danym stanowisku,
- brak oceny ryzyka zawodowego na poszczególnych stanowiskach pracy,

Usunięcie powyższych nieprawidłowości nakazano w drodze decyzji administracyjnych.

Wiele uchybień w zakresie stanu sanitarno-technicznego zostało stwierdzonych w zakładach należących do ochrony zdrowia oraz w zakładach pomocniczych ochrony zdrowia, takich jak: stolarnia, warsztaty, zakład patomorfologii, laboratorium, kuchnia. Stwierdzano uchybienia m.in. takie jak: zniszczone oraz trudne do czyszczenia i dezynfekcji powierzchnie ścian, sufitów, pęknięcia i odpryski farby, nierówne, zniszczone i trudne do czyszczenia i dezynfekcji podłogi.

W 23 skontrolowanych zakładach stwierdzono nieprawidłowości wynikające z przekroczeń normatywów higienicznych na stanowiskach pracy. Ustalono, że w 2016 r.

795 pracowników wykonywało pracę w nadmiernym hałasie, 29 osób pracowało w warunkach przekroczenia normatywów drgań mechanicznych działających na organizm pracownika ogólnie i miejscowo, 24 osoby w przekroczeniu normatywów substancji chemicznych, natomiast 13 pracowników w nadmiernym zapyleniu, zaś 14 osób w oświetleniu niezgodnym z normą.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wydane zostały decyzje administracyjne, nakazujące obniżenie przekroczeń normatywów higienicznych do wartości określonych normą, aby nie zagrażały zdrowiu pracowników.

Dotyczyły one m.in.:

- obniżenia poziomu ekspozycji na hałas odniesiony do 8- godzinnego dobowego wymiaru czasu pracy na jaki narażeni są pracownicy na stanowiskach pracy,
- obniżenia poziomu ekspozycji na hałas odniesiony do 8-godzinnego dobowego wymiaru czasu pracy, na jaki narażeni są pracownicy na stanowiskach pracy: spawacza na wydziale: hala produkcyjna,
- obniżenia wartości ekspozycji dziennej równoważnej dla 8 godzin dominującego przyspieszenia drgań do wartości dopuszczalnej dla drgań o ogólnym działaniu na organizm człowieka na stanowisku pracy operator wyciązarki – operator wózka do wartości określonej przepisami,
- obniżenia do wielkości określonej przepisami drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne charakteryzowanych przez wartość sumy wektorowej przyspieszeń drgań równoważną dla 8 godzin na stanowiskach pracy: wybijacz (użycie młotka pneumatycznego),
- obniżenia wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) manganu i jego związków na stanowisku pracy: spawacza na wydziale: hala produkcji, do wielkości określonej przepisami, które określają maksymalną dopuszczalną wartość tego wskaźnika ($0,05 \text{ mg/m}^3$),
- obniżenia wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) związków miedzi na stanowisku pracy: spawacza,
- obniżenia stężenia chwilowego octanu etylu do wielkości określonych przepisami (tj. do 1468 mg/m^3),
- obniżenia wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) kwasu siarkowego (VI)
- frakcja toralkalna na stanowisku pracy: formierz, do wielkości określonej przepisami, które określają maksymalną dopuszczalną wartość tego wskaźnika ($0,05 \text{ mg/m}^3$),

- obniżenia wartości najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) tlenu węgla na stanowisku pracy: formierz, do wielkości określonej przepisami, które określają maksymalną dopuszczalną wartość tego wskaźnika (23 mg/m³),
- obniżenia najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) niklu i jego związków na stanowisku pracy: spawacz,
- obniżenia wartości czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy (mikroklimat gorący), tj. wartość wskaźnika obciążenia termicznego WBGT do wartości dopuszczalnej, wynoszącej 26°C, przy obsłudze pieca.

Wyegzekwowano poprawę warunków pracy poprzez obniżenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) hałasu dla 12 osób oraz najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS): niklu i jego związków, miedzi i jej związków, manganu i jego związków – dla 8 osób, najwyższego dopuszczalnego stężenia (NDS) zapylenia – dla 1 osoby, drgań mechanicznych działających na organizm pracownika ogólnie i miejscowo – dla 9 osób oraz dla mikroklimatu gorącego – dla 30 osób. Na stanowiskach pracy, gdzie warunki technologiczne i techniczne nie pozwoliły na całkowite usunięcie przekroczeń natężenia hałasu, nakazano zaopatrzenie pracowników w odpowiednio dobrane ochronniki słuchu oraz sporządzenie i wprowadzenie w życie programu działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia.

W ramach prowadzonego nadzoru stwierdzono uchybienia w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin w 5 zakładach, które dotyczyły m.in.: braku aktualnego spisu stosowanych substancji i mieszanin chemicznych, braku oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej narażenie związane ze stosowaniem niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych, nie uwzględnienia w istniejącej ocenie ryzyka zawodowego narażenia związanego ze stosowaniem niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych, braku natrysku ratunkowego do obmycia ciała oraz oddzielnego natrysku do przemywania oczu w pomieszczeniu, w którym występuje niebezpieczeństwo obłania pracowników środkami żrącymi, braku środków ochrony indywidualnej przy pracach związanych z niebezpiecznymi produktami chemicznymi, braku instrukcji postępowania przy pracach związanych z użyciem niebezpiecznych chemikaliów, nieprawidłowego oznakowania opakowania mieszaniny chemicznej, braku aktualnych kart charakterystyk stosowanych chemikaliów, braku zapoznania pracowników z kartami charakterystyk stosowanych substancji i mieszanin chemicznych.

Na terenie miasta Rzeszowa wielu pracowników w swoim środowisku pracy narażonych było na kontakt z różnymi szkodliwymi czynnikami biologicznymi, mogącymi być przyczyną zakażenia, alergii(uczulenia) lub zatrucia.

Definiuje się je jako:

- drobnoustroje komórkowe oraz jednostki bezkomórkowe zdolne do replikacji lub przenoszenia materiału genetycznego (bakterie, grzyby, wirusy),
- drobnoustroje zmodyfikowane genetycznie,
- hodowle komórkowe,
- pasożyty wewnętrzne człowieka,
- priony.

Ze względu na stopień zagrożenia czynniki biologiczne dzielone się na 4 grupy, apodstawą podziału są ich właściwości zakaźne.

Kryteriazaklasyfikowania czynników biologicznych do poszczególnych grup zagrożenia:

- zdolność do wywoływania choroby u człowieka oraz ciężkości jej przebiegu,
- możliwość rozprzestrzenienia się choroby w populacji,
- możliwość zastosowania skutecznej profilaktyki i leczenia.

Tab. 2.Klasyfikacja czynników biologicznych według grup zagrożenia

Grupa zagrożenia	Wystąpienie choroby	Możliwość rozprzestrzenienia w populacji	Profilaktyka i/lub leczenie
Grupa zagrożenia 1	mało prawdopodobne	bez znaczenia	nie jest wymagane
Grupa zagrożenia 2	możliwe	mało prawdopodobne	zazwyczaj możliwe
Grupa zagrożenia 3	istotne zagrożenie pracowników ciężką chorobą	wysoce prawdopodobne	zazwyczaj możliwe
Grupa zagrożenia 4	istotne zagrożenie pracowników ciężką chorobą	wysoce prawdopodobne	zazwyczaj niemożliwe

W 2016 roku na terenie miasta Rzeszowa w 80 zakładach pracowało 12578 osób narażonych na działanie czynników biologicznych kategorii 2 i 3. Były to m.in. zakłady produkujące żywność, jednostki ochrony zdrowia, zakłady gospodarki odpadami i oczyszczania ścieków oraz archiwa, biblioteki, pływalnie. Przeprowadzone kontrole stwierdziły uchybienia w postaci: braku rejestru prac oraz rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy

zagrożenia. Stwierdzano również brak procedur dotyczących bezpiecznego postępowania ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi, braku planu postępowania na wypadek awarii z udziałem szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do grupy 3 zagrożenia, brak odpowiednich szkoleń dla pracowników mających kontakt ze szkodliwym czynnikiem biologicznym oraz brak udokumentowanej oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy uwzględniającej narażenie pracowników na czynniki biologiczne oraz niezapoznanie pracowników z ww. oceną ryzyka zawodowego.

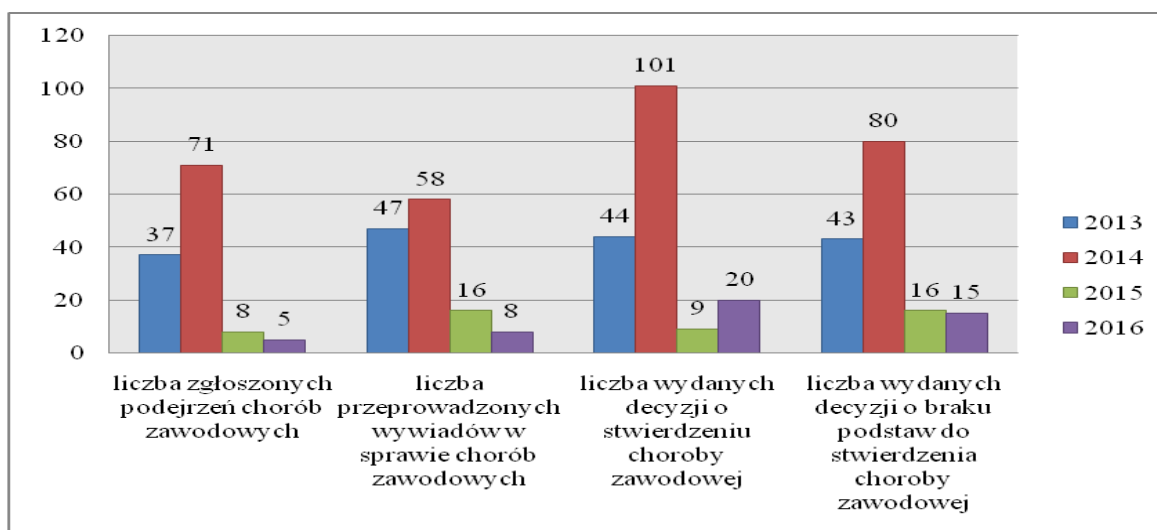
W 2016 roku na terenie miasta Rzeszowa w narażeniu na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym pracowało 983 osoby w 23 zakładach. Najczęściej stwierdzanymi czynnikami rakotwórczymi były m.in. promieniowanie jonizujące, formaldehyd, akrylamid, akrylonitryl, benzen, chlorek benzylu, związki kadmu, związki chromu (VI), WWA, eter naftowy, furan, glicydol, związek kadmu, związki niklu, tioacetamid, tlenek arsenu, bromian potasu, epichlorohydryna, azotan ołowiu (II), chlorek etylenu, chlorek kobaltu, azbest, pyły drewna twardego takie jak dąb, buk, jawor, jesion, brzoza, olcha, czereśnia. Przeprowadzone kontrole stwierdziły uchybienia w postaci: braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność

pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, braku rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, braku okresowych szkoleń dotyczących ryzyka dla zdrowia wynikającego z narażenia pracowników na działanie substancji chemicznej o działaniu rakotwórczym.

W 2016 roku do Oddziału Higieny Pracy wpłynęły 4 skargi dotyczące funkcjonowania zakładów pracy mieszczących się na terenie Rzeszowa. Dotyczyły one m. in. złego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń pracy, szatni oraz jadalni. Odnotowywano również skargi dotyczące uciążliwości (hałas, zapachy), emitowane przez funkcjonujące zakłady pracy. Pracownicy Oddziału Higieny Pracy przeprowadzili w tych sprawach 6 kontroli, które nie potwierdziły wyżej wymienionych uchybień.

Praca w narażeniu zawodowym, tj. w kontakcie z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, występującymi w środowisku pracy, a także sposób wykonywania pracy, może w konsekwencji prowadzić do wystąpienia u pracowników chorób zawodowych. W roku 2016 z terenu miasta Rzeszowa zgłoszono do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie 43 podejrzenia chorób zawodowych. Pracownicy Oddziału Higieny Pracy przeprowadzili na terenie miasta Rzeszowa 80 kontroli w związku ze zgłoszonymi

podejrzeniami w sprawach chorób zawodowych. W wyniku prowadzonego postępowania wydano 16 decyzji stwierdzających chorobę zawodową oraz 15 decyzji o braku podstaw dostwierdzenia choroby zawodowej (pozostałe postępowania są w toku).

Wyk. 12. Choroby zawodowe.

Stwierdzone choroby zawodowe dotyczyły następujących schorzeń:

- obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszącym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz – u 4 osób,
- choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu: rozległe zgrubienia opłucnej – u 2 osób,
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: guzki głosowe twarde – u 1 osoby,
- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi: rak płuca, rak oskrzela – u 1 osoby,
- choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: gruźlica płuc – u 1 osoby,
- choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: wzw typu B – u 1 osoby,
- pylice płuc: pylica krzemowa - u 2 osób,
- choroby skóry: kontaktowe zapalenie skóry z podrażnienia - u 1 osoby,
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki – u 1 osoby,

- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie okołostawowe barku – u 2 osób.

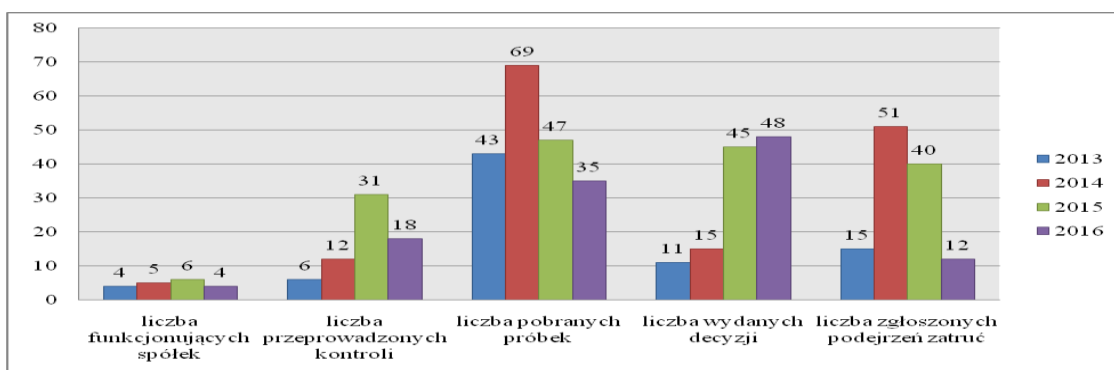
Decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej dotyczyły chorób:

- choroby skóry: alergiczne kontaktowe zapalenie skóry – u 2 osób,
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie ścięgna i jego pochewki – u 1 osoby.
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenia kaletki maziowej – u 3 osób,
- przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy: przewlekłe zapalenie okołostawowe barku – u 1 osoby,
- przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka - u 3 osób,
- obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowanego hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz – u 4 osób,
- zespół wibracyjny: postać naczyniowo-nerwowa, postać kostno-stawowa, postać mieszana: naczyniowo-nerwowa i kostno-stawowa – u 1 osoby.

3.1. Nadzór nad środkami zastępczymi (dopalaczami) i nowymi substancjami psychoaktywnymi

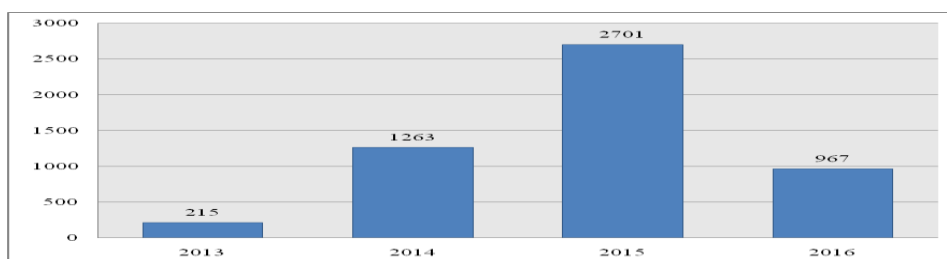
W 2016 r. na terenie miasta Rzeszowa funkcjonował 1 sklep wprowadzający doobrotu środki zastępcze tzw. dopalacze. Do końca sierpnia sklep miał siedzibę przy ul. Lenartowicza 11, zaś od września mieścił się przy ul. Kolejowej 10. W sklepie tym prowadzone były bieżące i interwencyjne kontrole. W oparciu o przepisy *ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii* oraz *ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015 r. poz. 1412)*, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie prowadził postępowania administracyjne wobec wprowadzających do obrotu produkty, które są środkami zastępczymi. W myśl *art. 4 ust. 1 pkt 9a ustawy z dnia 14.03.1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1412)*, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie, że produkt stwarza zagrożenie zdrowia lub życia ludzi, właściwy inspektor wstrzymuje w drodze decyzji jego wytwarzanie lub wprowadzanie do obrotu lub nakazuje wycofanie produktu z obrotu na czas niezbędny do przeprowadzenia oceny i badań jego bezpieczeństwa, nie dłuższy jednak niż 18 miesięcy i w drodze decyzji zatrzymuje produkt.

W 2016 roku przeprowadzono 18 kontroli w zakresie przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych. W sprawie „dopalaczy” wydano 48 decyzji administracyjnych, w tym 22 płatniczych, 16 postanowień oraz 13 tytułów wykonawczych. W poprzednich latach funkcjonowały spółki z siedzibą w Pabianicach, prowadzące sklep HINDU POINT a spółki działające w 2016 roku miały siedzibę w Sosnowcu i prowadziły sklep Model Art. W 2016 roku wpłynęło 12 zgłoszeń podejrzeń zatruc środków zastępczymi. Najmłodsza osoba, u której podejrzewano zatrucie środkiem zastępczym w 2016 roku, miała 14 lat, najstarsza liczyła 33 lata.

Wyk. 13. Nadzór nad środkami zastępczymi.

W trakcie czynności kontrolnych dokonanych przez upoważnionych przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie zabezpieczono łącznie 967 opakowań produktów. Zabezpieczeń dokonano w związku z podejrzeniem, że są one środkami zastępczymi (tzw. „dopalaczami”) lub nowymi substancjami psychoaktywnymi i pobrano do badań 35 próbek produktów. W 2016 roku w sklepie Model Art. mieszczącym się początkowo przy ul. Lenartowicza 11, a następnie przy ul. Kolejowej 10. W laboratoriach uprawnionych do badań chemiczno – toksykologicznych, przeprowadzono analizy zatrzymanych produktów pod kątem obecności w ich składzie związków, które wypełniają definicję „środka zastępczego” w rozumieniu art. 4 pkt 27 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r., poz. 224, ze zm.). Przeprowadzone analizy wykazały, że wszystkie produkty zabezpieczone w ww. sklepach zawierały w swoim składzie środki zastępcze.

Wyk. 14. Liczba zabezpieczonych opakowań produktów.

W obecnym stanie prawnym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie wykorzystywał możliwość, którą przewiduje *art. 44c ust. 1 i ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2016 r. poz. 224, ze zm.)*, a mianowicie nakazywał zaprzestania prowadzenia działalności w pomieszczeniach służących wprowadzaniu produktów do obrotu na czas niezbędny do usunięcia zagrożenia, nie dłuższy niż 3 miesiące. Decyzjom tym nadawany był rygor natychmiastowej wykonalności, z uwagi na ochronę zdrowia i życia ludzkiego. Natychmiastową reakcją podmiotu kontrolowanego było powstanie nowej spółki, działającej w tym samym sklepie w Rzeszowie i wprowadzającej do obrotu handlowego produkty o innych nazwach, których kolejne badania laboratoryjne wykazywały podobny skład chemiczny. W 2016 r. było 4 takie spółki (w 2015 r. – 6, 2014 roku – 5, a w 2013 roku – 4).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie w ramach nadzoru prowadził postępowania administracyjne w stosunku do wszystkich spółek (Alcatraz Sp. z o. o., La Sante Sp. z o. o., SingSing Sp. z o. o., San Quentin Sp. z o. o.), które funkcjonowały w ww. sklepach. Każdorazowa zmiana podmiotu kontrolowanego, czyniona przez kolejne spółki działające w przedmiotowych lokalach, wymuszała na Państwowym Powiatowym Inspektorze Sanitarnym w Rzeszowie rozpoczęcie kolejnych długotrwałych postępowań administracyjnych. Składając kolejne odwołania i zażalenia ww. spółki wykorzystywały wszelkie możliwości prawne umożliwiające prowadzenie działalności. Spółki działające w sklepie mieszczącym się początkowo przy ul. Lenartowicza 11, a następnie przy ul. Kolejowej 10, funkcjonowały także w innych miastach Polski.

W ramach nadzoru nad środkami zastępczymi pracownicy Oddziału Higieny Pracy uczestniczyli także:

- w przygotowaniu zawiadomienia, przesyłanego do Prokuratury Rejonowej w Rzeszowie, o popełnieniu przestępstwa określonego w *art. 165 § 1 pkt 2 Kodeksu Karnego* tj.: sprowadzenie niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia wielu osób poprzez wprowadzenie do obrotu szkodliwych dla zdrowia substancji przez osoby pełniące funkcje w organach zarządczych spółek oraz przez pracownice zatrudnione jako sprzedawczynie. W wyniku złożonego zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, w oparciu o nakaz prokuratora, funkcjonariusze policji w asyście pracowników Oddziału Higieny Pracy przeszukali pomieszczenia sklepu Model Art. w Rzeszowie, przy ul. Kolejowej 10 i zabezpieczyli do dalszych czynności produkty, co do których zachodziło podejrzenie, że są środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi,

- w opracowywaniu wystąpień dla Prezydenta Miasta Rzeszowa skierowanych do parlamentarzystów, dotyczących proponowanych zmian legislacyjnych, które mogłyby usprawnić nadzór nad zakazem wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Dzięki współpracy z Panem Prezydentem Miasta Rzeszowa wymiana informacji i uwag, przebiegała sprawnie. Kiedy spółki wprowadzające do obrotu środki zastępcze, rozpoczynały działalność w nowych pomieszczeniach (sklep przy ul. Lenartowicza, następnie przy ul. Kolejowej), przedstawiciele Urzędu Miasta uczestniczyli w rozmowach z właścicielami tych lokali, starając się uświadomić szkodliwość prowadzonej w tych pomieszczeniach działalności oraz sugerując rozwiązanie umowy najmu tych pomieszczeń. Wprowadzono również, patrole Straży Miejskiej przed wejściem do sklepu,
- w ogólnopolskich akcjach organizowanych w ustalonym dniu i godzinie, przy współudziale policji, w kontrolach placówek handlowych, co do których zachodziło podejrzenie, że wprowadzano do obrotu środki zastępcze lub nowe substancje psychoaktywne,
- w przekazywaniu na wniosek Centralnego Biura Śledczego Oddział w Rzeszowie materiałów i informacji zebranych przez pracowników oddziału w ramach nadzoru nad „dopalaczami”,
- w opracowywaniu informacji dla Najwyższej Izby Kontroli Delegatura w Łodzi dotyczącej przestrzegania zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych,
- w prowadzeniu i aktualizowaniu systemu monitorowania informacji o „dopalaczach” (SMIOD), zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego,
- w zbieraniu informacji przekazywanych przez oddziały ratunkowe szpitali o zatruciach środkami zastępczymi oraz przesłuchiwaniu tych osób w celu uzyskania informacji o źródłach zaopatrzenia, sposobie dystrybucji „dopalaczy”. Dane te są wykorzystywane w trakcie prowadzonych postępowań w związku ze zgłaszanymi podejrzeniami popełnienia przestępstwa przez wprowadzanie do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Opinia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie, dotycząca zabezpieczenia przez policję w lipcu 2016 r. około 11 kg środków zastępczych, zawierających w swoim składzie substancję rozpoznaną 4-chloro-metkatynon (4CMC), została wykorzystana w prowadzonym postępowaniu. Substancja ta, była wówczas

zarekomendowana do ujęcia na liście nowych substancji zakazanych i dlatego handlujący dopalaczami usłyszeli zarzuty.

Przy prowadzeniu poszczególnych postępowań Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie stale współpracuje i korzysta z pomocy Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie, informuje o każdych podjętych czynnościach Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, Komendę Miejską Policji, Głównego Inspektora Sanitarnego (wpisy do elektronicznego systemu monitorowania informacji o środkach zastępczych).

W 2016 r. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rzeszowie wyegzekwowała należności z tytułu nadzoru nad dopalaczami, dotyczące spółek funkcjonujących w poprzednich latach w Rzeszowie przy ulicy Langiewicza 10:

- PBO INVEST Sp. z o.o., ul. Sielska 17 A, 60-129 Poznań, Urząd Skarbowy Poznań – Grunwald wpłacił część należności wynikającej z tyt. wykonawczego w kwocie: 52,33 zł, przelano na konto PSSE w Rzeszowie w okresie: VI/2016,
- KAREX Sp. z o. o., ul. Łaska nr 3/5, lok. 311, 95-200 Pabianice: Urząd Skarbowy w Pabianicach wpłacił wszystkie należności wystawione na prezesa zarządu zlikwidowanej spółki KAREX Sp. z o.o., z siedzibą w Pabianicach, ul. Łaska nr 3/5, lok. 311, 95-200 Pabianice: w kwocie: 23.829,46 zł, przelano na konto PSSE w Rzeszowie w okresie: IX/2016,
- CUBIC Sp. z o. o., ul. Łaska nr 3/5, lok. 209, 95-200 Pabianice: Prezes zarządu zlikwidowanej spółki CUBIC spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, z siedzibą w Pabianicach, ul. Łaska nr 3/5, lok. 209, 95-200 Pabianice, wpłacił wszystkie należności dotyczące spółki w kwocie: 1902,36 zł, zobowiązany przelał je samodzielnie na konto PSSE w Rzeszowie w okresie: X/2016.

Rys. 7. Sklep przy ul. Lenartowicza.

Rys. 8. Sklep przy ul. Kolejowej.

Do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie, są przekazywane przez policję, służbę celną oraz prokuraturę produkty, zabezpieczone w trakcie prowadzonych postępowań wobec osób wprowadzających do obrotu środki zastępczego lub nowe substancje psychoaktywne.

W wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie, wydaje w tych sprawach decyzje:

- zakazujące wytwarzania/ wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych,
- o zabezpieczeniu zatrzymanych produktów, co do których zachodzi podejrzenie, że są środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi,
- zakazujące wprowadzania tych produktów,
- orzekające o przepadku na rzecz Skarbu Państwa oraz o zniszczeniu na koszt strony zatrzymanych produktów,
- nałożeniu kary pieniężnej za wprowadzanie do obrotu tych produktów.

IV. ODDZIAŁ HIGIENY KOMUNALNEJ

Pracownicy oddziału higieny komunalnej kontrolują pod względem sanitarno-higienicznym obiekty użyteczności publicznej do których należą: hotele, domy pomocy społecznej, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu, dworce autobusowe, pływalnie kryte oraz odkryte oparte na wodzie wodociągowej, miejsca wykorzystywane do kąpielii oraz ustępy publiczne.

W ramach nadzoru nad wodociągami kontrolowane są stacje uzdatniania wody, pobierane próbki wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wydawane oceny o przydatności wody do spożycia. Do czerwca 2016 r. pobierane były również próby wody w zakresie badania mikrobiologicznego z pływalni. W grudniu 2015 r. weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach, które określa wymagania jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach, częstotliwość pobierania próbek wody, metody analiz i sposób oceny czy woda ta odpowiada wymaganym warunkom, sposób informowania ludności o jakości wody. Pobierano również próbki wody z miejsc wykorzystywanych do kąpielii.

Pracownicy biorą też udział wspólnie z pracownikami administracji osiedli, strażą miejską w oględzinach nieruchomości, które związane są z interwencjami mieszkańców osiedli na niewłaściwy stanem sanitarny i porządkowy wymienionych miejsc.

4.1. Ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie na terenie miasta Rzeszowa nadzoruje 4 urządzenia dostarczające wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Są to następujące obiekty:

- wodociąg Rzeszów, którego właścicielem jest Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Rzeszowie sp. z o.o., ul. Naruszewicza 18,
- wodociąg Rzeszów-Budziwój jest własnością Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej „EKO-STRUG” w Tyczynie, ul. Kościuszki 6,
- wodociąg Szpitala Wojewódzkiego nr 2 im. Św. Królowej Jadwigi, ul. Lwowska 60,
- wodociąg Domu Pomocy Społecznej dla Kombatantów, ul. Powstańców Śląskich 4.

Jakość wody z tych wodociągów w zakresie bakteriologicznym oraz fizykochemicznym nie budzi zastrzeżeń. Po każdorazowym badaniu wody zostaje wydana ocena okresowa jakości wody. Tzw. ocena obszarowa obejmująca rok 2016 zostanie wydana w terminie do końca I kwartału b.r.

4.1. Ocena stanu sanitarnego obiektów użyteczności publicznej

a) Miejsce wykorzystywane do kąpielii

W sezonie letnim 2016 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie na terenie miasta Rzeszowa nadzorował 1 miejsce wykorzystywane do kąpielii w Rzeszowie przy ul. Kwiatkowskiego. Po przeprowadzonej kontroli stanu sanitarnego nie stwierdzono uchybień w zakresie utrzymania czystości i porządku.

Rys. 13. Miejsce wykorzystywane do kąpielii w Rzeszowie, tzw. „Żwirownia”.

Plaże przy miejscu wykorzystywanym do kąpielii były na bieżąco sprzątane. Zapewniona była odpowiednia ilość koszy na odpady komunalne, które były opróżniane codziennie. Strefy do kąpielii były wyznaczone i trwale oznakowane, strzeżone przez ratowników. Zapewnione były również sanitariaty (3 kabiny ustępowe typu TOI-TOI), przebieralnie (damska i męska), hangar, w którym przechowywany jest sprzęt do pływania (kajaki, rowerki wodne). W widocznym miejscu umieszczony był regulamin obiektu oraz tablica informacyjna zawierająca dane zgodne z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 28.04.2011 r. w sprawie ewidencji kąpielisk oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpielii (Dz. U. Nr 91, poz. 527).

Organizator tego obiektu - Rzeszowski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rzeszowie, ul. Jałowego 23A, pobrał 2 próbki wody przed otwarciem sezonu kąpielowego oraz 2 próbki w czasie trwania sezonu. Na podstawie okazanych wyników jakości wody oraz nadzoru wizualnego wydano 2 bieżące oceny stwierdzające, że woda przeznaczona do kąpielii w nadzorowanym obiekcie odpowiada wymaganiom zawartym w Załączniku nr 1 część A do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpielii (Dz. U. Nr 86, poz. 478). Interwencji na stan sanitarny tego obiektu nie odnotowano.

b) Baseny kąpielowe

W 2016 r. na terenie miasta Rzeszowa Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie nadzorował 8 basenów kąpielowych w tym 8 całorocznych oraz jeden sezonowy.

Wydano 1 decyzję nakazującą poprawę jakości wody przeznaczonej do kąpielii jednocześnie wstrzymano użytkowanie tego basenu do czasu poprawy jakości wody. Decyzja dotyczyła basenu KARPIK w Rzeszowie.

Ponadto w 2016 r. przeprowadzono 8 kontroli stanu sanitarnego basenów kąpielowych. Stan sanitarny i higieniczny nie budził zastrzeżeń. Decyzja wydana na krytą pływalnię STAL przy ul. Matuszczaka w zakresie poprawy stanu technicznego pomieszczeń tego obiektu w terminie do 30.12.2016 r. stała się bezprzedmiotowa z uwagi na wyłączenie obiektu z eksploatacji.

c) Ustępy publiczne

W 2016 r. w tej grupie nadzorowane są 84 obiekty, w tym 19 ustępów stałych – skanalizowanych oraz 65 tymczasowych – nieskanalizowanych. W ciągu roku przeprowadzono 151 kontroli sanitarnych. Ponadto wystąpiono z pismem do Gminy Miasta Rzeszowa w sprawie nieprawidłowości zaistniałych w ustępie publicznym przy ul. Grottgera w Rzeszowie. W pomieszczeniu natrysku ściana pomiędzy sufitem, a linią okien jest zagrzybiona, z odpryskami i złuszczeniami farby oraz w ubikacji dla niepełnosprawnych sufit przy lampie z widocznymi zaciekami i miejscowymi odpryskami farby. Zalecenie zostało wykonane.

Rys. 9. Nowo oddany ustęp publiczny przy ul Bulwarowej w Rzeszowie.

d) Domy Pomocy Społecznej

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie w 2016 r. nadzorował 5 obiektów z tej grupy, w których przeprowadzono 5 kontroli stanu sanitarnego. Po dokonanych kontrolach nie wydano decyzji oraz zaleceń.

e) Noclegownie

Na terenie miasta Rzeszowa pod nadzorem Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej w Rzeszowie znajduje się schronisko dla bezdomnych mężczyzn w Rzeszowie, ul. Jana Styki 21 oraz Dom Samotnej Matki i Interwencji Kryzysowej w Rzeszowie, ul. Ks. Sondej (wcześniej Dojazd Staroniwa 7).

W 2016 r. w w/w obiektach przeprowadzono 2 kontrole sanitarne. Stan sanitarny i higieniczny tych obiektów ocenia się jako dobry.

f) Hotele

W mieście Rzeszowie PPIS w Rzeszowie nadzoruje 30 obiektów hotelarskich, w których przeprowadzono 29 kontroli. Nie wydawano decyzji na poprawę stanu sanitarnego oraz nie nakładano mandatów. W Rzeszowie oddany został do użytku hotel FALCON przy ul. Jastrzębiej. Dysponuje 44 miejscami noclegowymi w 22 pokojach, przystosowany dla osób niepełnosprawnych.

Rys. 10. Hotel FALCON w Rzeszowie, ul. Jastrzębia 29.

g) Inne obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie

W tej grupie nadzorowanych jest 20 obiektów, w których przeprowadzono 19 kontroli. Po przeprowadzonej kontroli w zajezdni „Dwa Bratanki” wydano decyzję nakazującą :zapewnić powierzchnie ścian w dobrym stanie technicznym na korytarzu, kłatkach

schodowych oraz pralni w terminie do 30 września 2016 r. Prowadzący zajazd „Dwa Bratanki” zwrócił się z prośbą o przedłużenie terminu wykonania obowiązków nałożonych decyzją. PPIS w Rzeszowie przychylił się do wniosku strony i ustalił nowy termin wykonania obowiązku na 31.12.2016r.

h) Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, gabinety odnowy biologicznej, tatuażu (431obiekty), przeprowadzono 222 kontrole sanitarne.

Po przeprowadzonych kontrolach w tych obiektach wydano 30 decyzji, które dotyczyły:

- odnowienia brudnych, z odpryskami farby ścian w pomieszczeniach usługowych zakładu,
- zapewnienia środków kosmetycznych oraz narzędzi jednorazowego użytku naruszających ciągłość tkanek o aktualnych terminach ważności,
- zainstalowania umywalki z bieżącą ciepłą i zimną wodą oraz odprowadzeniem ścieków do kanalizacji przy stanowisku świadczenia usług,
- zapewnienia sterylnych narzędzi i sprzętu używanych podczas świadczenia usług oraz okazania umowy zawartej z podmiotem sterylizującym narzędzia isprzęt,
- zapewnienia prawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi,
- opracowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi przy świadczeniu usług,
- zapewnić wyposażenie zakładu o powierzchniach gładkich, zmywalnych i odpornych na wilgoć i środki dezynfekcyjne,
- zapewnienia higienicznego przechowywania odzieży wierzchniej i roboczej pracowników,

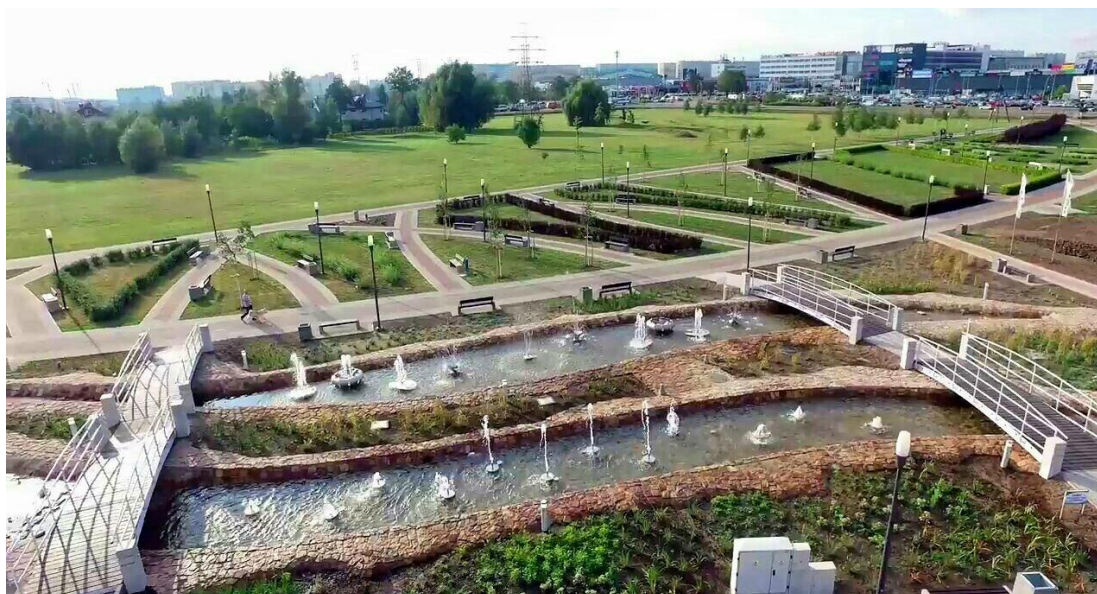
W 2016 r. nałożono 2 mandaty karne na kwotę 400 zł. za:brak sterylnych narzędzi wielokrotnego użytku.

i) Tereny rekreacyjno-spacerowe

W 2016 r. na terenie miasta Rzeszowa nadzorowano 19 terenów rekreacyjnych:

- Park Kultury i Wypoczynku nad Wisłokiem przy ul. Bulwarowej,
- Park Jedności Polonii z Macierzą, ul. Cieplińskiego,
- Park Miejski im. Solidarności przy ul. Dąbrowskiego,
- Park Inwalidów Wojennych przy ul. Dominikańskiej,
- Park Sybiraków przy ul. Ofiar Katynia i Broniewskiego,
- Park Wypoczynku Czynnego przy ul. Powstańców Warszawy i Podwisłocze,
- Park Olszynki przy ul. Szopena,

- Park Papieski przy al. Sikorskiego i Armii Krajowej,
- Park im. Władysława Szafera – os. Słocina przy ul. Powstańców Śląskich i Paderewskiego,
- Rezerwat Lisia Góra,
- Teren nad Zalewem,
- Park na osiedlu Kmity przy ul. Wyspiańskiego,
- Ogródek Jordanowski przy ul. Unii Lubelskiej,
- Park Jędrzejowiczów pomiędzy ul. Partyzantów i Lubelską,
- Park przy miejscu wykorzystywanym do kąpieli ul. Kwiatkowskiego,
- Park MIŁOCIN w Rzeszowie,
- Park Błogosławionej Karoliny Kózki,
- Park przy ul. Biedzkiej-Odrzykońskiej.

Rys. 14. Park Papieski przy al. Sikorskiego i Armii Krajowej.

W roku 2016 w Parku Papieskim oddane zostały do użytku dwie główne atrakcje: scena oraz strumyk. Na scenie (w kształcie muszli koncertowej o wymiarach 20x18x10 metrów) odbywają się imprezy kulturalno-rozrywkowe. Oddano do użytku również fontannę, która przypomina górski strumień. Sztuczna rzeczka zaczyna się obok placu zabaw, a kończy przy kamieniu pamiątkowym. Całość terenu zagospodarowana z wyznaczonymi alejkami asfaltowymi i alejkami spacerowymi. Wzdłuż alejek znajdują się ławki betonowo – drewniane (136 szt.) oraz betonowe kosze na odpadki komunalne (110 szt.). W Parku znajduje się również plac zabaw dla dzieci. Ponadto ustawione 2 kosze na psie odchody.

Nowe obiekty to:

- Park Miłocin w Rzeszowie,
- Teren Rekreacyjno-Wypoczynkowy przy ul. Zbyszewskiego.

Wszystkie obiekty zostały skontrolowane. Stwierdzono, że miejsca te wyposażone są ławki, kosze na odpadki stałe, zamocowane w sposób trwały, alejki wyasfaltowane lub wybrukowane, czyste. Nie odnotowano interwencji na porządek i czystość po imprezach masowych (dniach osiedla, koncertach, itp.).

j) Dworce PKP i PKS

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie na terenie miasta Rzeszowa nadzoruje 3 obiekty z tej grupy – dworzec główny PKS, dworzec główny PKP i dworzec podmiejski PKS przy ul. Kasprowicza.

W 2016 r. przeprowadzono 5 kontroli. Wydano 1 zalecenie na dworzec autobusowy w Rzeszowie przy ul. Grottgera na uzupełnienie ubytków schodów przy wejściu do budynku dworca oraz na uzupełnienie brakujących listew na ławkach dla podróżnych przy dwu stanowiskach – zostały wykonane. Nie odnotowano interwencji na stan sanitarny i higieniczny tych obiektów.

k) Inne obiekty użyteczności publicznej.

Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARANRzeszów ul. Targowa 9A, przeprowadzono 1 kontrolę i wydano decyzję nakazującą: zapewnienie powierzchni ścianna klatce schodowej na II piętrze oraz w gabinecie psychologa w dobrym stanie technicznym, pokrycie podłogi wykładziną o jednolitej gładkiej powierzchni, wymianę zniszczonych krzeseł oraz systematyczne wycofywanie łóżek piętrowych z pokoi pacjentów w terminie do 31 maja 2017r.

W roku 2016 zmodernizowano Dom Kultury przy ul. Dębickiej: Dom Kultury to obiekt użyteczności publicznej prowadzący działalność kulturalno-oświatową, przystosowany jest dla osób niepełnosprawnych. Obiekt składa się z pomieszczeń:

- parter: biuro kierownika, toalety ogólnodostępne (osobno dla kobiet, mężczyzn i osób niepełnosprawnych), biblioteka, pokój spotkań rady osiedla, magazyn gospodarczy oraz szatnia ogólnodostępna (wyposażona w ławki i wieszaki);
- I piętro: kuchnia dla pracowników, sala widowiskowa ze sceną, toaleta dla niepełnosprawnych, magazyn sprzętu, garderoba, siłownia z szatnią (przebieralnia oraz toaleta z natryskiem), toalety ogólnodostępne dla kobiet oraz dla mężczyzn, magazyn środków czyszczących i dezynfekcyjnych, magazyn koła gospodyń;

- II piętro: sala językowa, sala muzyczna, sala wystawienniczo – multimedialna, sala plastyczna, magazyn pomocy plastycznych, toaleta ogólnodostępna dla kobiet i mężczyzn oraz niepełnosprawnych oraz magazyn środków dezynfekcyjnych i czyszczących.

Obiekt wyposażony jest windę. Obiekt zaopatrzony jest w sieć wodno-kanalizacyjną, a ciepła woda oraz ogrzewanie budynku z własnej kotłowni gazowej.

Rys. 15. Dom Kultury przy ul. Dębickiej w Rzeszowie.

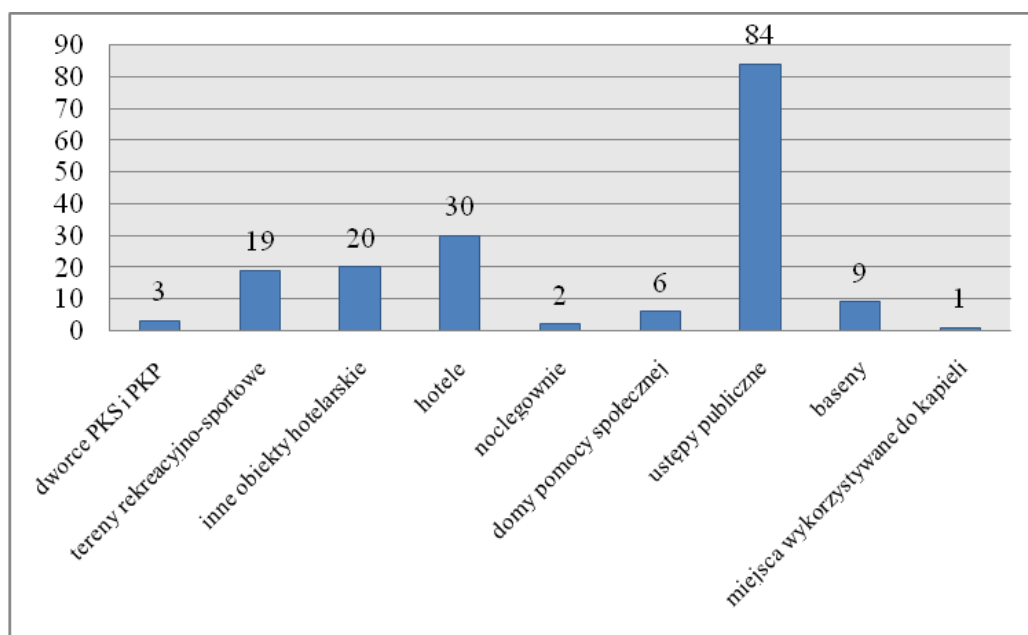
1) Cmentarze komunalne

W 2016 roku znajdowało się 2 obiekty w ewidencji przy ul. Cienistej oraz przy ul. Lwowskiej. przeprowadzono 10 kontroli (2 kontrole według planu i 8 kontroli w związku z wytycznymi GIS). Pozostałe cmentarze zlokalizowane są przy ul. Witosa, ul. Podkarpackiej, ul. Targowej, ul. Robotniczej, ul. Zapolskiej, ul. Świętokrzyskiej. Wystąpiono z pismem do Urzędu Miasta Rzeszowa w sprawie nieprawidłowości zaistniałych w kaplicy cmentarnej na Cmentarzu Komunalnym w Rzeszowie, ul. Lwowska 35. Podczas kontroli stwierdzono brudne, okurzone ściany w kaplicy.

Od kwietnia 2016 roku do pochówku po kremacji prochów zostało udostępnione kolumbarium na Cmentarzu Komunalnym „Rzeszów – Wilkowyja”, ul. Cienista. Od strony wschodniej cmentarz został poszerzony o nowe działnice do pochówku zmarłych.

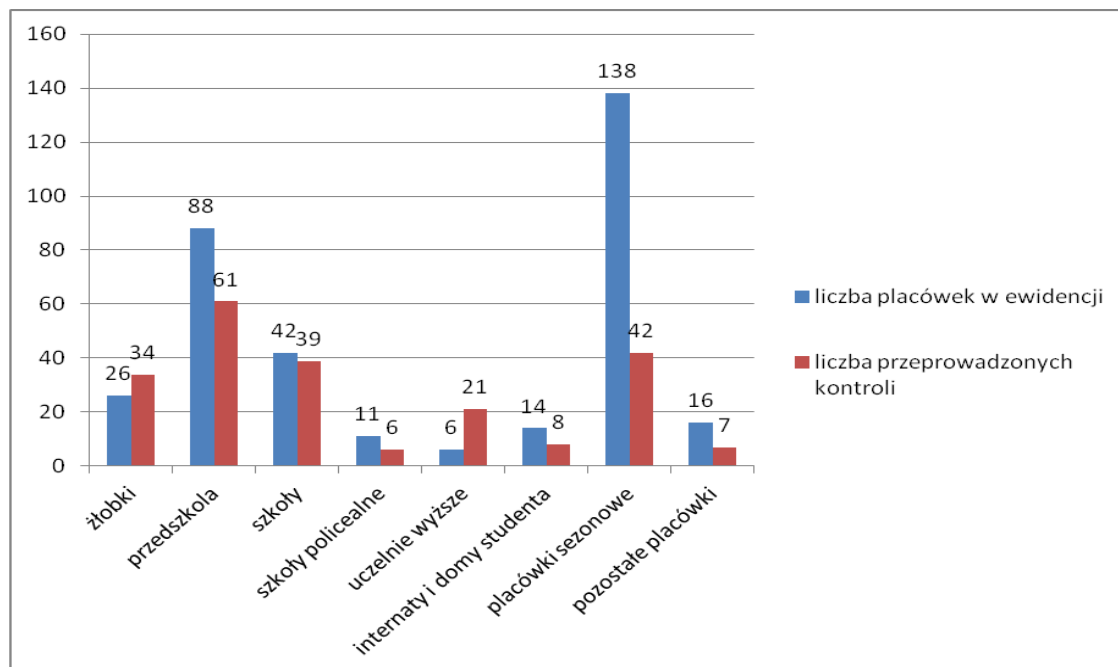
Rys.16. Kolumbarium na cmentarzu przy ul. Cienistej w Rzeszowie.

Wyk. 15. Liczba obiektów użyteczności publicznej w 2016 r. na terenie miasta Rzeszowa.

V. ODDZIAŁ HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

W 2016 roku w ewidencji pionu higieny dzieci i młodzieży znajdowało się 203 placówki stałe oraz 138 turnusów letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży.

Wyk. 16. Liczba placówek oświatowych znajdujących się w ewidencji w 2016 r.

Pracownicy oddziału Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili w placówkach stałych i sezonowych 218 kontroli, w tym: 34 kontrole w żłobkach, 61 w przedszkolach, 45 w szkołach i zespołach szkół oraz 6 w szkołach policealnych, 21 na uczelniach wyższych, 8 w internatach i domach studenta, 42 w obiektach sezonowych w ramach letniego i zimowego wypoczynku oraz 7 kontroli w pozostałych placówkach uzyskując następujący obraz stanu sanitarno-technicznego:

5.1. Żłobki i kluby dziecięce

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie w 2016 r. pełnił nadzór nad 26 żłobkami w których przebywa 1365 dzieci w wieku do trzech lat. Osiem placówek to żłobki samorządowe podlegające pod Miejski Zespół Żłobków, pozostałe 18 żłobków to obiekty prywatne. W roku ubiegłym nadzorem objęto 3 nowopowstałe żłobki prywatne tj. Prywatny Żłobek „Uczelniane Maluszkowo” w Rzeszowie, ul. Niepodległości 1/6, Niepubliczny Żłobek „Kraina Szczęścia” ul. Ofiar Katynia 6, Żłobek Uniwersytecki „Zielony Motylek” w Rzeszowie ul. Robotnicza 2F,a jeden wykreślono z rejestru, ponieważ został zlikwidowany - Prywatny Żłobek „Wesołe Perełki” ul. Strażacka 25 D.

Rys.16. Sala w żłobku „Zielony Motylek” w Rzeszowie ul. Robotnicza 2F.

W placówkach tych zapewnione były higieniczne warunki pobytu dzieci. Zabawki były czyste, nieuszkodzone oraz posiadały wymagane certyfikaty. Mycie i dezynfekcja sprzętu odbywała się w sposób prawidłowy. We wszystkich żłobkach zapewnione było wyżywienie w formie śniadań, obiadów dwudaniowych i podwieczorków. W żłobkach samorządowych posiłki te przygotowywane były na miejscu, natomiast w prywatnych korzystano z usług cateringowych.

Przeprowadzone kontrole w żłobkach oraz w firmach dostarczających posiłki do żłobków prywatnych wykazały, że w większości z nich przygotowanie, wydawanie i podawanie posiłków dzieciom odbywało się w higienicznych warunkach z zachowaniem zasad GHP, GMPi HACCP. W trakcie kontroli zwracano także uwagę na prawidłowe układanie jadłospisów oraz udzielano instruktaży i wydawano zalecenia odnośnie prawidłowego żywienia dzieci w wieku żłobkowym.

5.2. Przedszkola

W Rzeszowie w 2016 roku działalność prowadziło 98 przedszkoli (88 funkcjonujących samodzielnie oraz 10 wchodzących w skład zespołów szkolno-przedszkolnych oraz zespołów szkół). W 2016 roku powstało 7 nowych przedszkoli założonych przez osoby prywatne.

W obiektach tych stwierdzono, że dzieci mają zapewnione właściwe warunki pobytu. Sale zabaw, sanitariaty oraz pozostałe pomieszczenia z których korzystały przedszkolaki były

utrzymane w czystości i porządku. Szczególną uwagę zwracano na warunki przechowywania pościeli, dostosowanie stolików i krzeseł do wzrostu dzieci oraz na prawidłowość mycia zabawek i sprzętu. Pracownicy PSSE w Rzeszowie zwracali uwagę na bezpieczeństwo dzieci uczestniczących w zabawach na świeżym powietrzu, a w szczególności sprawdzano zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniami odchodami zwierząt oraz realizowanie wymogu wymiany piasku. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny w większości obiektów nie budził zastrzeżeń.

We wszystkich placówkach prowadzone było żywienie dzieci. Posiłki były przygotowywane na miejscu lub dowożone przez firmy cateringowe. Jakość posiłków przygotowywanych we własnych blokach żywienia jest nieporównywalnie lepsza jakościowo i ilościowo od posiłków dowożonych, dlatego PPIS w Rzeszowie stoi na stanowisku, że najlepszym rozwiązaniem, z punktu widzenia zdrowia dzieci, są obiekty nauczania i wychowania posiadające własne bloki żywienia. Nie są one nastawione jedynie na zysk i mogą przygotowywać posiłki urozmaicone i o właściwej jakości zdrowotnej.

5.3. Szkoły

W 2016 r. pod nadzorem PPIS znajdowały się 42 szkoły, w tym 8 zespołów szkolno-przedszkolnych, 9 zespołów szkół oraz 8 gimnazjów. Szkoły ponadgimnazjalne nadzorowane są przez Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego za wyjątkiem Zespołu Szkół Doskonalenia Zawodowego przy ul. Piłsudskiego 2, Zespołu Szkół Muzycznych nr 1 przy ul. Szopena 32, Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 4 przy al. Rejtana, Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 przy ul. Hetmańskiej 38, Liceum Ogólnokształcącego Sióstr Prezentek przy ul. Ks. Jałowego 1 i Liceum Ogólnokształcącego WSiZ przy ul. Rudnickiego 2.

Czystość i porządek w tych placówkach nie budziły zastrzeżeń. Sanitariaty wyposażone byływ środki higieny osobistej tj. mydło i papier toaletowy a w większości szkół również w ręczniki papierowe lub suszarki.

Wydano łącznie 3 decyzje nakazujące poprawę warunków sanitarnych tj. w sprawie remontu sanitariatów w Gimnazjum Nr 1 przy ul. Pułaskiego oraz w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 4, ul. Staroniwska w sprawie doprowadzenia do należytego stanu powierzchnię podłóg w salach lekcyjnych a także w Gimnazjum i Liceum Sióstr Prezentek, ul. Jałowego nakazującą remont ścian i sufitów w szatni przy sali gimnastycznej oraz w części sali pomieszczenia lekcyjnego. W szkołach oceniano rozkłady zajęć uczniów i nie stwierdzono nieprawidłowości.

W części szkół, z uwagi na bieżące potrzeby utworzono oddziały przedszkolne.

W 2016 r. Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Rzeszowie zwróciła się do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie z prośbą o objęcie wytypowanych czterech szkół z jego terenu, kompleksową kontrolą sanitarną a także badaniami w zakresie zgodności stanowisk pracy uczniów z podstawowymi wymogami ergonomii oraz obciążenia tornistrów/plecaków uczniów. Badaniem objęte zostały następujące placówki: Szkoła Podstawowa Nr 27 wchodząca w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 6 w Rzeszowie, ul. Krzyżanowskiego, Szkoła Podstawowa Nr 28 wchodząca w skład Zespołu Szkół Nr w Rzeszowie, ul. Solarza, Gimnazjum nr 9 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. św. Królowej Jadwigi w Rzeszowie ul. Orzeszkowej, Gimnazjum Nr 1 w Rzeszowie ul. Pułaskiego. Ponieważ zakres badań był tak szeroki do pomiarów zaangażowano inne osoby spoza Oddziału Higieny Dzieci i Młodzieży. Po każdej kontroli opracowano zbiorczy raport do Najwyższej Izby Kontroli – Delegatura w Rzeszowie a także wystąpienie pokontrolne do każdej szkoły omawiające stwierdzone nieprawidłowości. Łącznie przebadano 1021 dzieci w szkołach podstawowych oraz 563 w gimnazjach.

W szkołach podstawowych stwierdzono, że ciężar 155 tornistrów/plecaków uczniów przekraczał 15% masy ich ciała, co stanowi 15,2% liczby badanych uczniów. Często okazuje się, że poza podstawowymi podręcznikami i zeszytami, dziecko nosi dodatkowe rzeczy: albumy, ulubione książki czy gry, które dodatkowo obciążają jego plecy. Ma to miejsce szczególnie wśród uczniów klas młodszych. Uczniowie mają możliwość pozostawiania podręczników i zeszytów w szafkach szkolnych. W gimnazjach stwierdzono przekroczenie ciężaru plecaków/torebek w stosunku do masy ciała u 0,7% liczby badanych uczniów.

Natomiast wyniki badania w zakresie zgodności stanowisk pracy uczniów z podstawowymi wymogami ergonomii wykazały, iż wśród uczniów klas młodszych procent uczniów siedzących nieprawidłowo jest najwyższy. W klasie Ia Szkoły Podstawowej nr 27 wynosi on aż 70% uczniów tej klasy. Wynika to głównie ze zróżnicowanego wzrostu dzieci oraz złego umiejscowienia ich w za wysokich krzeselkach i przy zbyt wysokich stolikach – o dwa rozmiary.

Natomiast wyniki badania w zakresie zgodności stanowisk pracy uczniów z podstawowymi wymogami ergonomii w Szkole Podstawowej nr 28 wykazały, iż wszyscy uczniowie klas I b oraz I e siedzą nieprawidłowo. Wynika to z zbyt wysokich krzesel i stolików (klasyfikowanych jako numer 6) do wzrostu dzieci. Stwierdzono również, że w klasach II c oraz III d procentowy udział uczniów siedzących nieprawidłowo wynosi odpowiednio 85,7 % oraz 66,6 % . Wynika to także ze zbyt wysokich stolików i krzesel w stosunku do wzrostu dzieci.

Natomiast wyniki badania w zakresie zgodności stanowisk pracy uczniów gimnazjów z podstawowymi wymogami ergonomii wykazały równie wysoki udział procentowy uczniów siedzących nieprawidłowo jak wśród uczniów szkół podstawowych. W niektórych oddziałach klasowych stwierdzono, iż wszyscy uczniowie siedzą nieprawidłowo. Wynika to przede wszystkim z nieodpowiedniego zestawienia stolika i krzesła.

W 30 szkołach uczniowie mieli możliwość korzystania z obiadów które były najczęściej dwudaniowe i przygotowywane na miejscu. Przeprowadzone kontrole wykazały, że posiłki przygotowywane były w higienicznych warunkach. Surowce i półprodukty wykorzystywane do przygotowania obiadów były prawidłowo przechowywane a ich termin przydatności do spożycia lub data minimalnej trwałości były aktualne.

W dniu 1.08.2016 r. Minister Zdrowia wydał *rozporządzenie w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*. Rozporządzenie to reguluje zasady żywienia eliminując z diety posiłki zawierające nadmierne ilości soli, cukru i tłuszczu. Liberalizuje ono w znacznym stopniu rozporządzenie Ministra Zdrowia z roku 2015.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie nakazał od września 2016 r. zintensyfikowanie kontroli w jednostkach systemu oświaty pod kątem przestrzegania wymagań zawartych w tym rozporządzeniu.

W celu oceny jakości posiłków szkolnych w trakcie przeprowadzonych kontroli sanitarnych dokonywano oceny jakościowej jadłospisów dekadowych z punktu widzenia ich urozmaicenia oraz udziału poszczególnych grup środków spożywczych w przygotowywanych potrawach obiadowych. Szczególną uwagę zwracano, by obiady zawierały produkty będące źródłem pełnowartościowego białka pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego, warzywa i owoce w tym w postaci surowej oraz kasze, makarony i pieczywo razowe. Utrzymano nakaz zapewnienia raz w tygodniu porcji ryby. Prowadzono akcję informacyjną na temat niewielkiej wartości zdrowotnej takich ryb jak panga i tilapia w przeciwieństwie do ryb pełnomorskich, zawierających duże ilości nienasyconych kwasów tłuszczowych. Zwracano także uwagę czy rodzaj obróbki cieplnej dobierany jest odpowiednio do potrawy i czy nie ma zbyt dużo potraw smażonych. Obecne rozporządzenie nie precyzuje jaki rodzaj potrawy smażonej może być przygotowywany, zakazuje jedynie podawanie dzieciom więcej niż dwa razy w tygodniu takich potraw. Pozwala to na większą swobodę w doborze potraw smażonych w danym tygodniu. Podczas kontroli szczególny nacisk kładziono na surówki typu kapusta kiszona, ogórki kwaszone i inne surówki umożliwiające spożywanie warzyw poddanych fermentacji mlekowej lub w postaci surowej.

Poprzednie rozporządzenie stwarzało wielkie problemy w przygotowaniu napoi dla uczniów. Kawę, herbatę, kakao (naturalne) można było słodzić tylko miodem naturalnym. Kompoty, tak popularne w tego typu palcówkach, nie mogły być słodzone niczym. Rygorystyczne stosowanie tego przepisu powodowało niechęć dzieci i młodzieży do spożywania tak niesłodkiego kompotu. Obecnie ustawodawca dopuścił możliwość słodzenia 250 ml napoju do 10 g cukru. Ilość ta wydaje się stanowczo za duża. Kontrole wykonywane przez pracowników PSSE w Rzeszowie zalecają stosowanie mniejszej ilości cukru.

Należy podkreślić, że wymagania zawarte w rozporządzeniu z 2015 r. nadały nowy kierunek zapewnienia dzieciom i młodzieży żywności zdrowszej niż dotychczas. Liberalizacja tych przepisów była konieczna ze względu na zbyt drastyczne podejście do niektórych zagadnień (np. niesłodzenie kompotów). Pomijając nieliczne przypadki nadinterpretacji rozporządzenia w złym kierunku, stołówki szkolne stosowały się do nowych wymogów. W wielu szkołach nadal napoje słodzone są miodem a kierunek polegający na zmniejszeniu soli, cukru i tłuszczu, pomimo liberalizacji w nowym rozporządzeniu, jest utrzymywany.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie podczas szkoleń i późniejszych kontroli przeprowadzanych od września 2015 zachęcał do stosowania oliwy extra vergine do surówek i sałatek warzywnych. Przeprowadzane kontrole w 2015 i 2016 r. pokazały, że zastosowano się do zaleceń pracowników PSSE w Rzeszowie.

Ponadto szkoły uczestniczyły w programach: „Owoce i warzywa w szkole”, „5 porcji warzyw, owoców lub soku”, „Szklanka mleka”. Warunki prowadzenia tych akcji oraz dystrybucja żywności odbywały się w sposób prawidłowy.

Rys. 17. Plakaty promujące w szkołach akcje „Owoce i warzywa w szkole” oraz „Szklanka mleka”.

5.4. Szkoły policealne

W 2016 r. pod nadzorem PPIS w Rzeszowie znajdowało się 11 szkół policealnych. Przeprowadzone w tych obiektach kontrole wykazały, że słuchacze w większości mieli zapewnione higieniczne warunki nauki i pracy. W placówkach w których kształciła się młodzież na kierunku fryzjerskim i kosmetycznym podczas kontroli szczególną uwagę zwracano na prawidłowość prowadzonych procesów sterylizacji narzędzi wielorazowego użytku, korzystanie z narzędzi jednorazowego użytku oraz sposób postępowania z odpadami niebezpiecznymi.

W jednej szkole wydano decyzję nakazującą usunięcie przeterminowanych preparatów dezynfekcyjnych, usunięcie niesterylnych narzędzi wielokrotnego użytku (za co nałożono mandat karny) oraz odnowienie zniszczonych krzeseł w pracowni fryzjerskiej a także usunięcie zniszczonych ręczników.

5.5. Placówki z pobytem całodobowym

Na terenie miasta Rzeszowa pod nadzorem PPIS w Rzeszowie funkcjonowało 14 placówek z pobytem całodobowym, do których zalicza się: 12 domów studenckich i 2 internaty (pozostałych 5 internatów nadzorowanych jest przez PPWIS). Przeprowadzone w tych placówkach kontrole wykazały, że stan sanitarno-higieniczny był dobry. Wyposażenie pokoi znajdowało się w dobrym stanie technicznym. Remonty tych placówek prowadzone są na bieżąco w miarę posiadanych środków finansowych. Mieszkańcy mieli zapewnioną pościel, która była prana przez zewnętrzne firmy. Przechowywanie pościeli czystej było prawidłowe.

Wychowankowie internatów mieli zapewnione wyżywienie w formie śniadań, obiadów i kolacji, które przygotowywane było na miejscu z zachowaniem zasad dobrej praktyki higienicznej, produkcyjnej oraz zasad systemu HACCP, natomiast mieszkańcy domów studenta wyżywienie zapewniali sobie we własnym zakresie.

5.6. Szkoły wyższe

W Rzeszowie młodzież kształci się na 6 uczelniach wyższych. W roku akademickim 2016/2017 studiuje na nich około 40 800 studentów. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych placówek nie budził zastrzeżeń. Pomieszczenia w których prowadzone były zajęcia utrzymane były w czystości i porządku. Sanitariaty wyposażone były w niezbędne środki higieny osobistej oraz bieżącą ciepłą i zimną wodę.

5.7. Wypoczynek letni i zimowy

Oprócz stałych placówek nauczania i wychowania pion Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie obejmował swoim nadzorem również sezonowe turnusy wypoczynku organizowanego dla dzieci i młodzieży w okresie letnim i zimowym.

Podstawę do podejmowania czynności kontrolnych stanowiły dane zawarte w elektronicznej bazie danych Podkarpackiego Kuratora Oświaty.

Wypoczynek był zorganizowany w formach wyjazdowych oraz w miejscu zamieszkania. Łącznie skontrolowano 42 turnusy. Uczestnicy mieli zapewnione dobre warunki zakwaterowania, utrzymania higieny osobistej oraz prowadzenia zajęć rekreacyjnych.

Na większości turnusach uczestnicy mieli zorganizowane dożywianie w formie obiadów jedno- lub dwudaniowych. Placówki sezonowe były dobrze przygotowane i zapewniały uczestnikom bezpieczne i higieniczne warunki wypoczynku.

VI. SEKCJA ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny spełnia specyficzną rolę polegającą na wykonywaniu zadań o charakterze profilaktycznym – ochrony zdrowia ludzkiego na różnych etapach procesów inwestycyjnych. Zadania te polegają na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania i lokalizacji, opracowania projektów budowlanych i koncepcji technologicznych, uzgadniania oddziaływania przedsięwzięć na środowisko sprawdzenie wymagań higienicznych i sanitarnych w oddawanych do użytku budynkach.

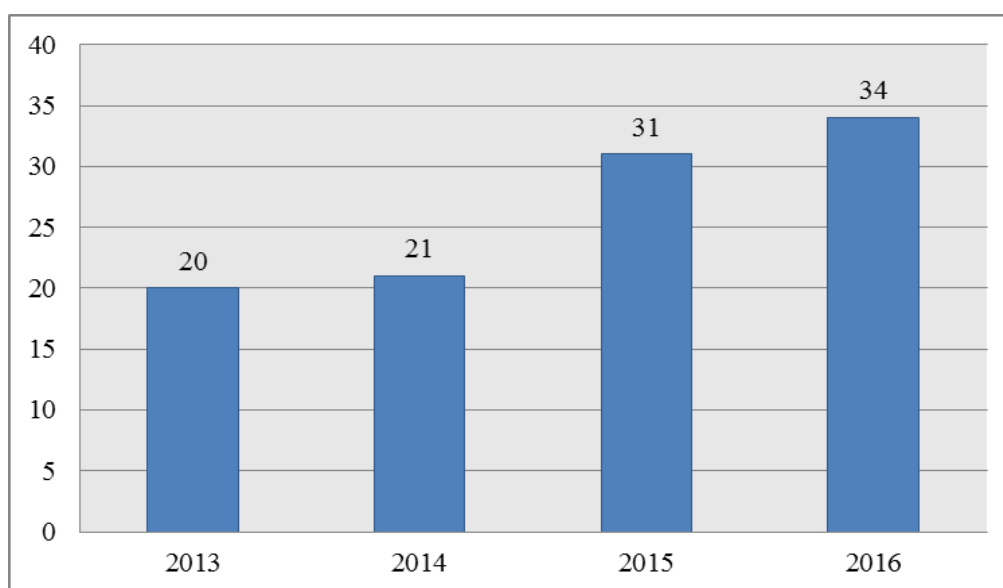
Do zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego zgodnie z *art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2015 r., poz. 1412, ze zm.)* należy:

- uzgadnianie i opiniowanie:
 - ✓ miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy,
 - ✓ warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
 - ✓ dokumentacji projektowych dotyczących budowy lub zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
 - ✓ planów i projektów technologicznych dostosowania istniejących lokali usługowych do nowej funkcji,
- uczestniczenie w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych,
- wyrażanie zgody na odstępstwa od wymagań obowiązujących przepisów,
- opiniowanie na etapie oceny oddziaływania na środowisko,
- wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej, przedsięwzięć realizowanych przy pomocy środków pochodzących z funduszy Unii europejskiej,
- udzielanie porad w zakresie postępowania administracyjnego Państwowej Inspekcji Sanitarnej, udzielanie informacji o podstawowych wymaganiach sanitarno-higienicznych ze wskazaniem właściwych aktów prawnych.

W 2016 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie wydał dla terenu miasta Rzeszowa 34 opinie i uzgodnień w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w tym 12 dotyczyło wydania opinii co do zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, 4 dotyczyło wydania opinii co do zakresu i stopnia

szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a 18 dotyczyło uzgodnienia zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

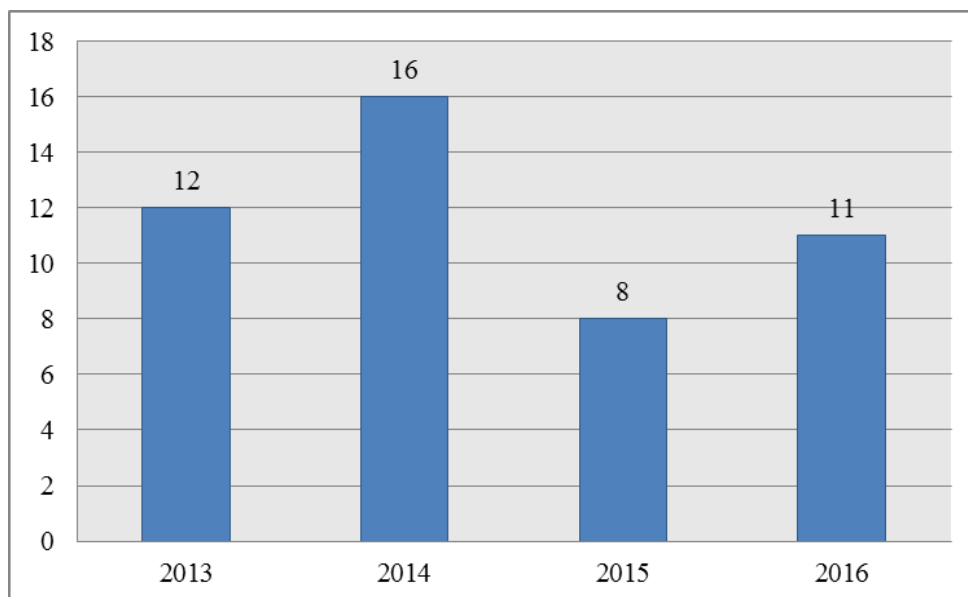
Wszystkie opracowania przygotowywane były przez Biuro Rozwoju Miasta Rzeszowa, obejmowały sporządzanie nowych jak i zmianę istniejących dokumentów i dotyczyły m.in. określenia sposobu zagospodarowania terenu czy wprowadzenia rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych oraz zakazów i nakazów gwarantujących prawidłowe funkcjonowanie w celu ochrony i zabezpieczenia środowiska naturalnego, w którym żyją ludzie.

Wyk. 17. Liczba uzgodnień/opinii przeprowadzonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W 2016 r. dokonano 11 uzgodnień pod względem wymagań higieniczno-sanitarnych dokumentacji projektowej i koncepcji. Przy uzdatnianiu ww. dokumentacji projektowej zwracano szczególną uwagę na przestrzeganie obowiązujących przepisów dotyczących warunków higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, higienicznego wprowadzania do obrotu środków spożywczych oraz warunków higieniczno-sanitarnych podmiotów udzielających świadczenia zdrowotne.

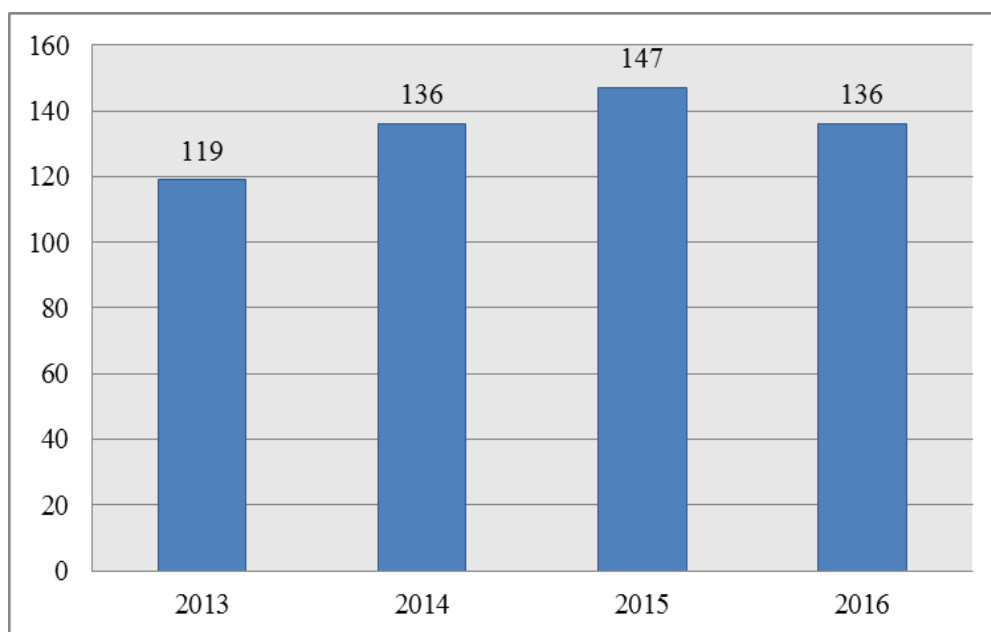
Uzgodnienia dotyczyły między innymi przebudowy pracowni fizjoterapii w szpitalu miejskim przy ul. Rycerskiej, pomieszczeń kuchennych w szpitalu Pro-Familia przy ul. Witolda, adaptacji pomieszczeń na punkt pobrania materiału biologicznego do badań przy ul. Krzyżanowskiego i ul. Grunwaldzkiej, przebudowy pomieszczeń zakładu przetwórstwa owoców miękkich przy ul. Przemysłowej, adaptacji pomieszczeń na punkt gastronomiczny przy ul. 3-go Maja, Piłsudskiego i Warszawskiej.

Wyk. 18. Liczba uzgodnień dokumentacji projektowej pod względem wymagań higieniczno-zdrowotnych.

W ramach zadania nałożonego przez zapisy ustawy prawo budowlane, tutejszy Inspektor zajął stanowisko w sprawie dopuszczenia do użytkowania 136 obiektów budowlanych.

Na tym etapie sprawdzane jest zastosowanie odpowiednich materiałów budowlanych, wyrobów oraz zgodności wykonania inwestycji z uzgodnionym pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych projektem budowlanym. W ramach tych czynności dokonywano szczegółowego przeglądu obiektu i jego otoczenia. Wprowadzane w niektórych obiektach w trakcie realizacji zmiany, nie miały wpływu na warunki higieniczne i zdrowotne w budynkach.

Wyk. 19. Liczba zajętych stanowisk w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych.

Pośród większych obiektów przekazanych do użytkowania były: rozbudowa hotelu Grand przy ul. Kościuszki, szpital Asklepios przy ul. Podwisłocze, centrum medyczne Medyk przy ul. Rejtana i rozbudowa centrum medycznego Mruk-Med przy ul. Langiewicza, rozbudowa szwalni przy ul. Zawiszy Czarnego, kościół parafialny przy ul. Kard. Karola Wojtyły, hala sportowa przy ul. Hetmańskiej, hala magazynowa przy ul. Żołnierzy I Armii Wojska Polskiego, rozbudowa hospicjum dla dzieci przy ul. Lwowskiej, rozbudowa szpitala Pro-Familia przy ul. Witolda, budynek hurtowni artykułów spożywczych przy ul. Zawiszy Czarnego i Trembeckiego, rozbudowa zakładu rehabilitacji przy ul. Wąsacza, rozbudowa cukierni przy ul. Miodowej, budynek przychodni lekarskiej przy ul. Litewskiej, przedszkole przy ul. Plac Farny, przebudowa restauracji McDonald's przy ul. Powstańców Warszawy oraz szereg budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ulicy Warszawskiej, Architektów, Rymanowskiej, Iwonickiej, Strażackiej, Miłej, Grabskiego, Żmigrodzkiej, Rocha.

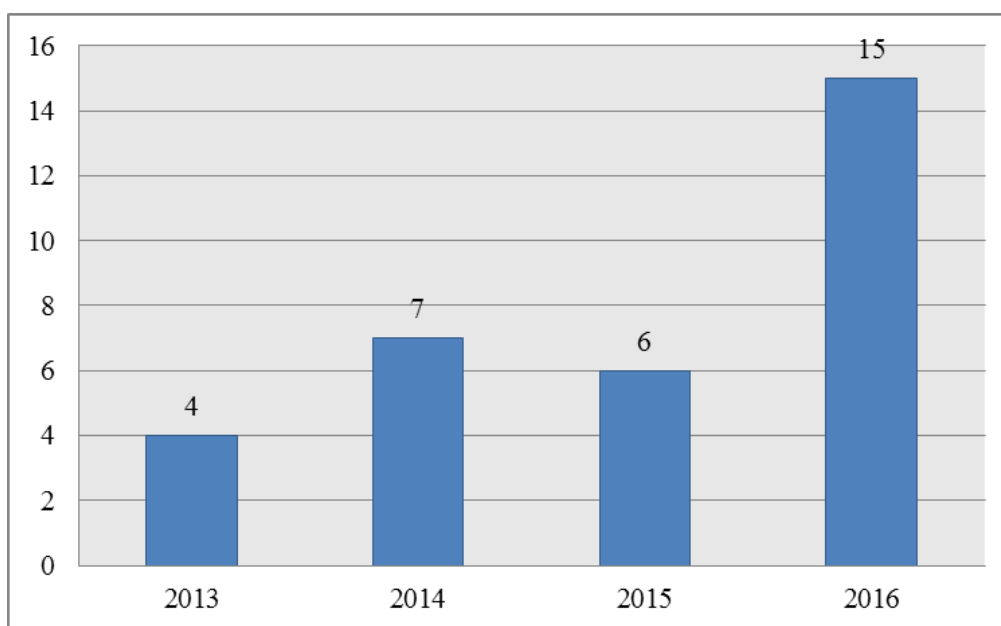
Rys. 18. Centrum Medyczne MEDYK przy ul. Rejtana.

Rys. 19. Szpital ASKLEPIOS przy ul. Podwisłocze.

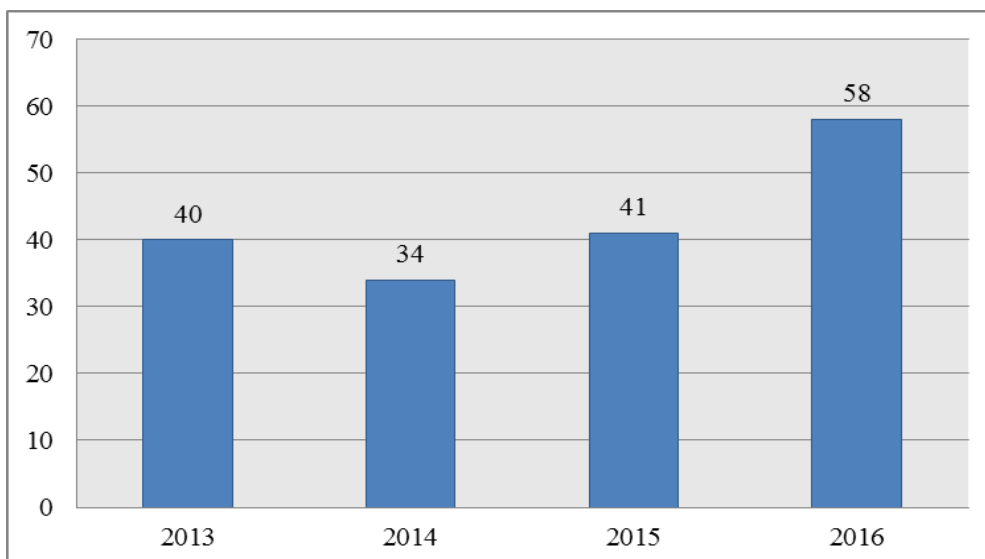
Ponadto, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, wydał 1 decyzję w sprawie odstąpienia od wymagań obowiązujących przepisów i dotyczyła ona usytuowania wyrzutni terenowej dla parkingu wielostanowiskowego przy ul. Grabskiego w Rzeszowie.

W 2016 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny zajął 15 stanowisk dotyczących spełnienia wymagań higieniczno-sanitarnych przez lokale przeznaczone do prowadzenia w nich apteki ogólnodostępnej oraz 3 zaświadczenia na podstawie *art. 12 ust. 2 punkt 10 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym i policyjnym (Dz. U. z 2012 r., poz. 1017, ze zm.)*.

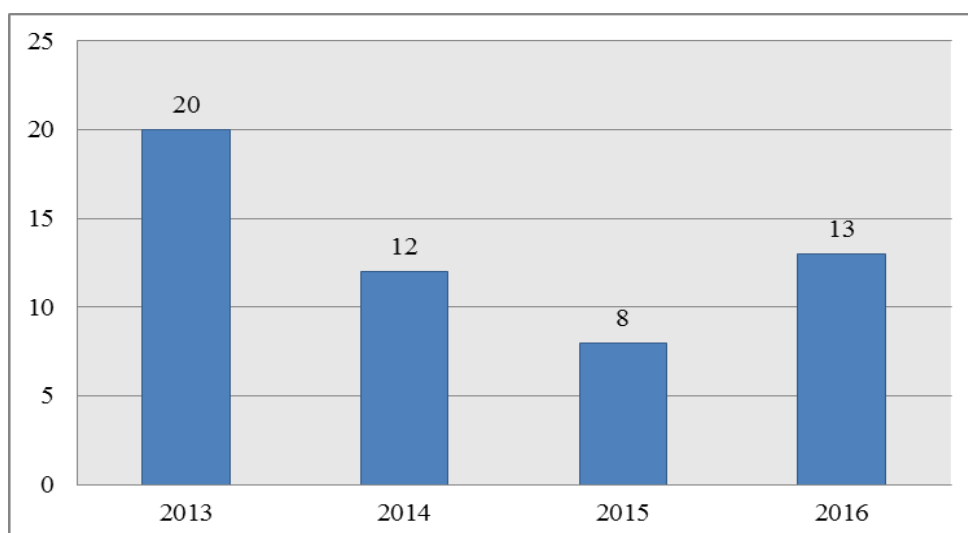
Wyk. 20. Liczba opinii wydanych dla obiektów zajmujących się obrotem lekami.

W 2016 roku w 58 przypadkach zajęto stanowisko w przedmiocie przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W 6 przypadkach, tutejszy Inspektor opowiedział się za potrzebą przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, w których uznano za zasadne sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, z uwagi na potencjalne zagrożenie ponadnormatywną emisją hałasu, wpływem substancji złośliwych i zanieczyszczeń gazowych na zdrowie ludzi. Były to przedsięwzięcia dotyczące m.in.: budowy łącznika autostrady A4 Rzeszów-Północ, budowy drogi łączącej ul. Podkarpacką z al. Sikorskiego, budowy zakładu produkcyjnego nawozów do gleby przy ul. Ciepłowniczej czy zakładu produkującego znicze przy ul. Zawiszy Czarnego.

Wyk. 21. Liczba stanowisk w przedmiocie stwierdzenia obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

Dokonując analizy przedstawionych przez inwestorów raportów o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko, zaproponowanych rozwiązań technologicznych i zabezpieczeń minimalizujących wpływ na tereny z zabudową mieszkaniową, uzgodniono zakres oraz warunki realizacji i eksploatacji 13 przedsięwzięć.

Wyk. 22. Liczba opinii uzgadniających zakres i warunki realizacji i eksploatacji przedsięwzięć.

Ponadto, udzielano wielu konsultacji i porad w formie przyjęć interesantów lub rozmów telefonicznych w sprawach dotyczących zakresu działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

VII. SEKCJA OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Główne kierunki działań oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej wynikały z zapisów Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia, Ministra Zdrowia, Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016 – 2020, obecnej sytuacji epidemiologicznej oraz oceny zagrożeń zdrowotnych mieszkańców miasta Rzeszowa.

Pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie zajmowali się szeroko pojętą działalnością której celem było inicjowanie, organizowanie, prowadzenie, koordynowanie i nadzorowanie działalności w zakresie profilaktyki chorób i promocji zdrowia, pobudzanie aktywności prozdrowotnej jednostki i społeczeństwa na rzecz zdrowia, propagowanie zasad zdrowego stylu życia, a co za tym idzie zmniejszenie zagrożeń zdrowotnych z uwzględnieniem przede wszystkim potrzeb środowiska lokalnego.

Problemy zdrowotne społeczeństwa, problemy środowiska szkolnego skłaniały do realizacji długofalowych programów edukacyjnych, kampanii, akcji i innych działań ukierunkowanych na wychowanie, kształcenie, zrozumiałe przekazywanie wiedzy, kształtowanie postaw i zachowań społecznie akceptowanych oraz na podejmowanie właściwych prozdrowotnych decyzji.

Szczegółowe działania podejmowane w ramach programów i innych przedsięwzięć w roku 2016 ilustruje poniższe zestawienie:

7. 1. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

a) Program „Czyste Powietrze Wokół Nas”

Adresaci programu: Dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodzice

Program profilaktyki tytoniowej stanowi dla dzieci pierwszy etap nabywania wiedzy na temat szkodliwości dymu tytoniowego. Łączy się to również z poznawaniem sposobów radzenia sobie w tych sytuacjach codziennych, w których dziecko narażone jest na szkodliwe zwyczaje osób palących.

Zapobieganie podejmowaniu palenia w wieku rozwojowym jest nieodzownym warunkiem skuteczności przeciwdziałania epidemii chorób odtytoniowych, a edukacja antytytoniowa staje się niezbędnym elementem wychowania zdrowotnego od najmłodszych lat zważywszy na szczególnie niekorzystne zjawisko biernego palenia.

Podjęte działania:

- pozyskanie przedszkoli do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo metodyczne, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom przedszkolnym programu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do przedszkoli na terenie Rzeszowa,
- monitorowanie realizacji programu,
- ocena realizacji na podstawie sprawozdań od koordynatorów i przeprowadzonych wizytacji

W programie brało udział 20 przedszkoli – 1610 dzieci i ich rodziców.

b) Program „Nie pal przy mnie proszę”

Adresaci programu: Dzieci rozpoczynające naukę w szkole i ich rodzice

Dziecko w tym wieku pozostaje wciąż pod dużym wpływem rodziców, ale będąc już uczniem staje się uczestnikiem życia w grupie szkolnych kolegów. Niestety, oprócz zachowań pozytywnych, dzieci obserwują także zachowania, które są niewłaściwe. Uczniowie klas młodszych jeszcze nie sięgają po pierwszego papierosa, ale mogą utwierdzić się w przekonaniu, że palenie papierosów świadczy o dorosłości oraz pozwala na przynależność do grupy starszych kolegów.

Według danych szacunkowych, co roku ok. 4 mln polskich dzieci narażonych jest na mimowolne wdychanie dymu tytoniowego, czyli na palenie bierne. Bierne palenie ułatwia wprowadzenie dziecka w życie, w którym palenie papierosów jest normą. Istnieje więc duże zapotrzebowanie na program edukacji antytytoniowej dla dzieci należących właśnie do tej grupy wiekowej.

Podjęte działania:

- pozyskanie przedszkoli do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo metodyczne, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom szkolnym programu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do przedszkoli na terenie Rzeszowa,
- monitorowanie realizacji programu,
- ocena realizacji na podstawie sprawozdań od koordynatorów i przeprowadzonych wizytacji.

W programie brało udział 12 szkół podstawowych – 1506 dzieci i ich rodziców.

c) Program „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Adresaci programu: Uczniowie klas IV-VI i gimnazjum oraz ich rodzice

Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum. W tym okresie nauki gwałtownie wzrasta liczba dzieci i młodzieży próbujących po raz pierwszy zapalić papierosa. Niektórzy młodzi ludzie najpierw palą okazjonalnie, a potem czynią to w regularnych odstępach czasu, wkraczając na drogę pełnego uzależnienia od nikotyny.

Podjęte działania:

- pozyskanie przedszkoli do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo metodyczne, instruktaże indywidualne udzielanie koordynatorom przedszkolnym programu,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do przedszkoli na terenie Rzeszowa,
- monitorowanie realizacji programu,
- ocena realizacji na podstawie sprawozdań od koordynatorów i przeprowadzonych wizytacji.

W programie brało udział 7 szkół podstawowych i 652 uczniów oraz ich rodziców.

d) Kampania Światowego Dnia Bez Tytoniu (31 maj) oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia Tytoniu (listopad)

Adresaci działań w kampaniach: populacja ogólna – mieszkańcy miasta Rzeszowa

Podjęte działania:

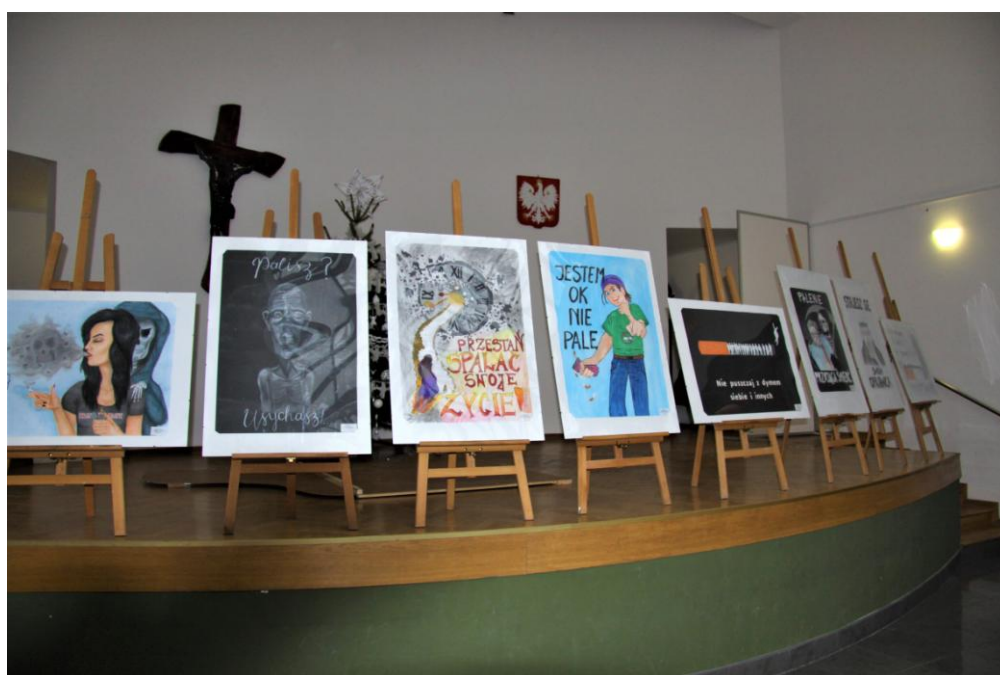
- przesłanie informacji o obchodach do podległych placówek nauczania i wychowania oraz zakładów opieki zdrowotnej,
- nagłośnienie obchodów w lokalnym radiu, prasie i portalach internetowych,
- organizacja porad ze współorganizatorami działań,
- organizacja emisji spotów antytytoniowych w komunikacji miejskiej,
- organizacja konkursu plastycznego na plakat *„Jestem OK! - Nie palę!”* związany z obchodami Światowego Dnia Rzucania Palenia oraz pokonkursowa wystawa prac plastycznych w Galerii Miejskiej w Rzeszowie,
- organizacja punktów edukacyjno- informacyjnych, rozdawnictwo materiałów oświatowo-zdrowotnych, prowadzenie pomiarów : ciśnienia tętniczego, cukru we krwi, CO w wydychanym powietrzu,
- obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia z Fundacją Słodkie Marzenia w Domu Kultury Nowe Miasto dla mieszkańców miasta Rzeszowa,

- stoisko informacyjno-edukacyjne w NFZ,
- Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia w szpitalu MSWiA,
- festyn – Majówka na osiedlu „Nowe Miasto”,
- promocja zachowań korzystnych dla zdrowia wśród uczniów Zespołu Szkół Gospodarczych w Rzeszowie,
- udzielenie wywiadów do lokalnych mediów: Radio Via, Radio Rzeszów.

W bezpośrednich działaniach brało udział 1655 osoby. Kampanią medialną objęto 10 tys. osób.

Rys. 20. Laureaci Konkursu plastycznego „Jestem Ok! Nie Pałę!”

Rys. 21. Prace wykonane na konkurs „Jestem OK!- Nie pałę!” w 2016 r.

7. 2. Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

a) Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość”

Program adresowany jest do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, a jego celem jest pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m. in. alkoholu, narkotyków czy papierosów.

Podjęte działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- zaproszenie i nadzór nad przebiegiem zgłoszeń koordynatorów szkolnych na szkolenie metodyczne organizowane przez WSSE,
- monitorowanie realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów.

W ramach programu zorganizowano :

- 10 happeningów w szkołach z wykorzystaniem narkogogli i alkogogli;
- Zajęcia warsztatowe w 47 klasach.

W programie brało udział 25 szkół ponadgimnazjalnych – 1330 uczniów.

Rys. 22. Program edukacyjny „ARS, czyli jak dbać o miłość” w 2016 r.

b) Kampania społeczna „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”

Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania.

Podjęte działania:

- udział w naradach z partnerami i współpartnerami działań,
- popularyzacja przesłania kampanii wśród uczestników III Podkarpackiego Święta Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
- zajęcia aktywizujące wśród studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego w Centrum Sportu i Rekreacji,
- organizacja i przeprowadzenie powiatowego **Przeglądu Małych Form Teatralnych**,
- promocja projektu podczas imprez i festynów:
 - ✓ Event „Weekendowy Bilans Zdrowia ” w Centrum Handlowym Nowy Świat,
 - ✓ Festyny rodzinne - na osiedlach Nowe Miasto, „Miłocin Załęże, Mieszkał,
 - ✓ Światowy Dzień Serca w Rynku Rzeszowskim,
 - ✓ Centrum Zabaw „Fantazja”,
 - ✓ Event „Przywitanie szkoły” w Centrum Handlowym Millenium Hall,
 - ✓ Bulwary rekreacyjne miasta Rzeszowa – „Pożegnanie lata”,
 - ✓ Realizacja ogólnopolskich badań ankietowych „ Młodzież a dopalacze – postawy i zachowania”
- działania informacyjno-edukacyjne wśród uczniów i rodziców w szkołach ponadgimnazjalnych,
- zajęcia aktywizujące wśród studentów Wydziału Zdrowia Publicznego WSiLiZ z wykorzystaniem alkoholi i narkotyków oraz emisja filmu „Wieczne dziecko”,
- kampania informacyjna wśród przedstawicieli mediów lokalnych i wojewódzkich (współpraca z 2 kwartalnikami, 7 miesięcznikami , 3 lokalnymi radiami, 3 rzeszowskimi portalami internetowymi).

W bezpośrednich działaniach brało udział 4747 osób. Przeprowadzono 580 badań tlenku węgla w wydychanym powietrzu, 1342 osób wzięło udział w zajęciach z wykorzystaniem alkoholi i narkotyków. Kampanią medialną objęto 17 500 osób.

7.3. Profilaktyczny program w zakresie zwalczania chorób nowotworowych

a) Program edukacyjny „Co każda kobieta wiedzieć powinna”

Adresaci programu:kobiety w wieku 18 lat i więcej

Program przekazujący wiedzę dotyczącą nowotworów sutka. W trakcie zajęć prowadzone są ćwiczenia uczące samobadania z wykorzystaniem fantomu piersi – promujące prawidłowe zachowania zdrowotne kobiet.

Podjęte działania:

- udział w naradach z partnerami i współpartnerami działań,
- współorganizacja eventu „Sobota ze zdrowiem” w galerii handlowej Nowy Świat,
- współorganizacja eventu „Zawalcz o własne piersi.” -Uniwersytet Rzeszowski,
- organizacja i przeprowadzenie szkoleń z zakresu profilaktyki piersi oraz pokazów samobadania piersi na fantomie w szkołach ponadgimnazjalnych i WSiIZ,
- dystrybucja materiałów informacyjnych.

Rys. 23. Program edukacyjny „Co każda kobieta wiedzieć powinna” w 2016 r.

b) Program edukacyjny „Wybierz życie, pierwszy krok”

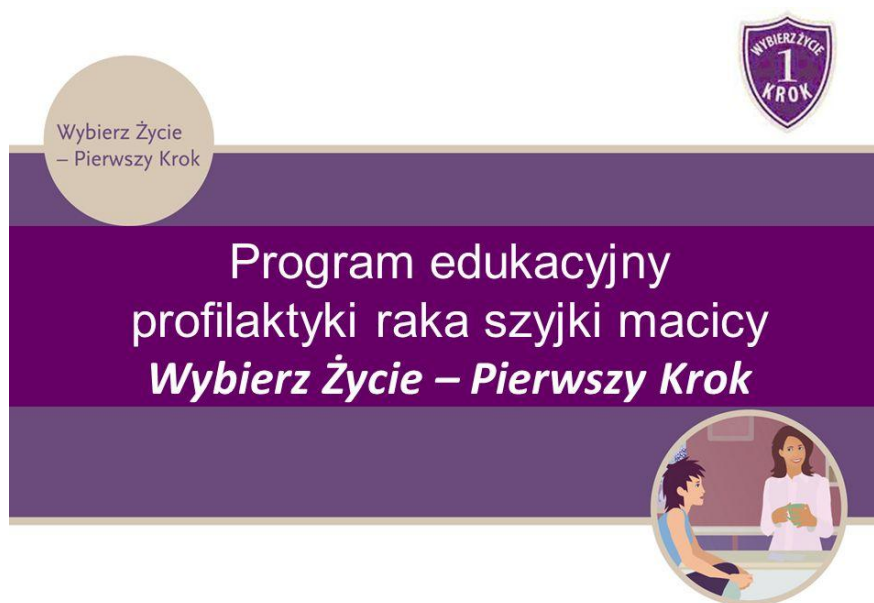
Adresaci programu: uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz rodzice uczniów

Program edukacyjny obejmujący tematykę profilaktyki raka szyjki macicy. Stwarza świadomość zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywołanych zakażeniem wirusem HPV u młodych ludzi. Kształtuje świadomość na temat czynników zwiększających ryzyko wystąpienia raka szyjki macicy.

Podjęte działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- organizacja narad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,
- monitorowanie realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów.

W programie brało udział 11 szkół ponadgimnazjalnych – 1493 odbiorców.

Rys. 24. Logo programu „Wybierz życie – pierwszy krok”.

c) Program edukacyjny „Znamie! Znam je?”

Adresaci programu uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz ich rodzice

Program ten poprzez popularyzację profilaktyki, prezentuje skuteczne metody zabezpieczania się przed groźnym nowotworem skóry. Celem głównym programu jest upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka.

Podjęte działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,
- monitorowanie realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów

W programie brało udział 3 szkoły ponadgimnazjalnych – 816 odbiorców.

7. 4. Krajowy program zapobiegania HIV i zwalczania AIDS

a) Kampania „Jeden test Dwa Życia”

b) Kampania „Coś Was Łączy – zrób Test na HIV”

c) Kampania „Mój Walenty jest the Best – idzie ze mną zrobić test”

d) Światowy Dzień AIDS

Głównym celem wszystkich kampanii było upowszechnienie informacji na temat HIV/AIDS oraz zachęcenie do poznania swojego statusu serologicznego. Osoba, która wie, że jest zakażona HIV, ma szansę zadbać o zdrowie swoje i swoich bliskich. Działania

skierowane były również na umożliwienie bezpłatnego i anonimowego wykonania testu diagnostycznego w kierunku HIV jak największej liczbie osób.

Podjęte działania:

- udział w naradach z partnerami i współorganizatorami działań,
- emisja dwóch artykułów prasowych w lokalnych mediach,
- nagłośnienie obchodów Światowego dnia AIDS, kampanii – „Jeden test – dwa życia”, kampanii „Coś was łączy – zrób test na HIV” „Mój Walenty jest the Best” w placówkach służby zdrowia, uczelniach wyższych i akademikach lokalnym radiu, prasie i portalach internetowych,
- organizacja stoiska informacyjno- edukacyjnego w szpitalu MSWiA,
- organizacja działań edukacyjno- informacyjnych oraz dystrybucja materiałów edukacyjno- informacyjnych w:
 - ✓ placówkach nauczania i wychowania,
 - ✓ gabinetach higieny szkolnej
 - ✓ aptekach na terenie miasta Rzeszów,
 - ✓ szpitalach i placówkach służby zdrowia,
 - ✓ akademikach studenckich;
- dystrybucja materiałów o tematyce HIV/ AIDS osobom zgłaszającym się do Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Rzeszowie,
- informacja na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Rzeszowie o obchodach Światowego Dnia AIDS oraz aktualnych kampaniach społecznychzaproszenie szkół ponadgimnazjalnych do udziału w konkursie plastycznym *”Porozmawiajmy o AIDS”* organizowanym przez WSSE w Rzeszowie.

W bezpośrednich działaniach wzięło udział 5690 odbiorców. Kampanią medialną objęto 18000 osób.

e) Program edukacyjny „Zawsze razem”

Adresatami programu są dzieci z klas I-III

Program edukacji o chorobach zakaźnych i przewlekłych (w tym o zakażeniach wirusem HIV i chorobie AIDS), który kształtuje właściwe postawy i zachowania wobec słabszych, uczy unikania zachowań ryzykownych dla zdrowia i podejmowanie zdrowych wyborów życiowych.

Podejmowane działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,

- przekazanie materiałów edukacyjnych do placówek,
- monitorowanie realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów

W programie wzięło udział 7 szkół podstawowych – 488 uczniów.

7.5. Promowanie zasad aktywnego stylu życia, zbilansowanej diety oraz profilaktyka chorób zakaźnych

a) Program edukacyjny „Trzymaj Formę”

Adresaci programu: młodzież gimnazjów i ich rodzice

Głównym celem programu edukacyjnego jest trwale kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

Podjęte działania:

- organizacja i przeprowadzenie szkolenia dla szkolnych koordynatorów programu,
- organizacja porad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,
- dystrybucja materiałów edukacyjnych do szkół,
- monitoring realizacji programu w szkołach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów szkolnych i przeprowadzonych wizytacji.

W programie wzięło udział 18 szkół – 2981 odbiorców.

W ramach realizacji programu zorganizowano i współorganizowano :

- Turniej Piłki Siatkowej Dziewcząt i Chłopców,
- Wiosenny Bieg Uliczny,
- Szkolenie dla grona nauczycielskiego dot. sposobu żywienia zbiorowego w szkołach,
- Szkolenie dla mieszkańców internatu ZS Elektronicznych,
- Powiatowy Konkurs Plastyczny „*Trzymaj Formę –Świąteczny Stół*”
- Seminarium naukowe dla młodzieży szkół gimnazjalnych w ramach Międzynarodowych Targów Żywności „Ekogala”

b) Program edukacyjny „Moje dziecko idzie do szkoły”

Program edukacyjno – informacyjny skierowany do rodziców, którym proponuje się działania w zakresie potrzeb zdrowotnych dziecka rozpoczynającego naukę w szkole. Celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku przedszkolnym

i wczesnoszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia, i ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci.

Podjęte działania:

- pozyskanie placówek do realizacji programu,
- organizacja porad, poradnictwo, instruktaże indywidualne udzielane koordynatorom,
- przekazanie materiałów edukacyjnych do placówek,
- monitorowanie realizacji programu w przedszkolach (wizytacje programowe),
- ocena realizacji programu na podstawie sprawozdań od koordynatorów.

W programie wzięło udział 15 placówek – 1062 odbiorców.

c) Bezpieczny wypoczynek podczas wakacji i ferii zimowych

Podstawowym celem działań było propagowanie prozdrowotnego stylu życia, aktywnego wypoczynku oraz unikanie zachowań ryzykownych dla zdrowia wśród dzieci przebywających na półkoloniach, koloniach i obozach letnich.

Podejmowane działania:

- udział w naradach z partnerami i współorganizatorami działań,
- przesłanie do organizatorów wypoczynku informacji o rozpoczynającym się sezonie wypoczynku wraz z materiałami edukacyjno-informacyjnymi,
- prowadzenie zajęć edukacyjnych, warsztatów i zabaw w:
 - ✓ Centrach Fantazja,
 - ✓ SODK Nowe Miasto,
 - ✓ Wojewódzkich i Miejskich Bibliotekach Publicznych,
 - ✓ Osiedlowych Domach Kultury,
 - ✓ Rzeszowskim Klubie Sportów Wodnych,
 - ✓ Towarzystwie Przyjaciół Dzieci,
 - ✓ Fundacji Wzrastanie,
 - ✓ Parafii p.w Chrystusa Króla
- przygotowanie i umieszczenie na stronie internetowej PSSE w Rzeszowie materiałów edukacyjno-informacyjnych nt. bezpieczeństwa podczas wypoczynku.

W zajęciach wzięło udział 334 dzieci. Informacją internetową objęto 6 tys. odbiorców.

d) Kampania profilaktyki grypy

Celem głównym Kampanii było ograniczenie zakażeń i zachorowań na grypę.

Podjęte działania:

- szkolenie dla personelu kierowniczego Firmy Pratt&Whitney,
- przekazanie materiałów informacyjnych i edukacyjnych wraz ze spotem edukacyjnym drogą elektroniczną do placówek:
 - ✓ służby zdrowia,
 - ✓ placówek oświatowo-wychowawczych,
 - ✓ lokalnym mediom;
- propagowanie informacji na stronie internetowej PSSE w Rzeszowie,
- przekazywanie materiałów informacyjnych w placówkach wypoczynku zimowego.

Szacunkowa liczba odbiorców 15 tys osób.

e) Obchody Światowego Dnia Zdrowia

Hasłem przewodnim Światowego Dnia Zdrowia w 2016 roku było „Pokonaj cukrzycę” Działania Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia mające na celu promocję wiedzy

ocukrzycy:

- Punkt konsultacyjny w NFZ,
- Punkt Konsultacyjny w Domu Kultury Nowe Miasto,
- przesłanie wytycznych dotyczących hasła roku oraz materiałów edukacyjnych do placówek:
 - ✓ oświatowo-wychowawczych,
 - ✓ służby zdrowia,
 - ✓ domów kultury,
 - ✓ hipermarketów,
 - ✓ internatów szkół;
- umieszczenie informacji na stronie internetowej PSSE,
- nagłośnienie obchodów w lokalnym radiu, prasie i portalach internetowych,

Bezpośrednim zasięgiem działań objęto 421 osób. Szacunkowy zasięg medialny – 35 tys. osób.

Rys. 25. Punkt Konsultacyjny w Domu Kultury „Nowe Miasto”.

VIII. Działania podejmowane w ramach Świątowych Dni Młodzieży.

W 2016 r. w Polsce miały miejsce XXXI Światowe Dni Młodzieży. Główne uroczystości odbywały się w Krakowie, jednak obchody z nimi związane przebiegały również na terenie Rzeszowa. Dni w Diecezji Rzeszowskiej rozpoczynały się 20.07.2016 r. przyjazdem pielgrzymów, a zakończyły 25.07.2016 r. oficjalnym wyjazdem do Krakowa. W tym okresie zaplanowano: spotkanie wszystkich pielgrzymów w hali Podpromie w Rzeszowie, zgromadzenie na błoniach papieskich oraz zwiedzanie i inne atrakcje turystyczne w trakcie pobytu w Rzeszowie.

W dniu 25 lipca odbyło się nabożeństwo dziękczynne w rzeszowskim Parku Papieskim i młodzież podstawionymi autokarami przetransportowana została na dworzec kolejowy i pociągami odjechała na główne uroczystości w Krakowie. Było to wielkie przedsięwzięcie logistyczne, z którego nasze miasto wywiązało się wzorowo.

Rys. 26. Światowe Dni Młodzieży w Rzeszowie.

W związku z powyższym podjęto szereg działań zapewniających bezpieczny pobyt uczestnikom przedmiotowych uroczystości:

- nawiązano współpracę z Starostą Rzeszowskim, Diecezjalnym Koordynatorem ŚDM w Rzeszowie, Inspekcją Weterynaryjną, innymi Państwowymi Powiatowymi Inspektorami Sanitarnymi oraz kierownictwem hali Podpromie,
- ustalono, kto będzie wykonywał usługi cateringowe podczas uroczystości w hali Podpromie (ciepły posiłek) oraz podczas zgromadzenia na błoniach (suchy prowiant) i przeprowadzono czynności kontrolne przedmiotowej firmy w trakcie ww. wydarzeń,

- przeprowadzono kontrole w obiektach żywnościowo-żywnościowych, z których potencjalnie mogliby korzystać uczestnicy Światowych Dni Młodzieży,
- w obiektach atrakcyjnych turystycznie pobrano do badań laboratoryjnych dodatkowych 5 próbek żywności w kierunku mikrobiologicznym (próbki nie kwestionowane),
- koordynowano działania mające na celu przygotowanie struktur PIS na wypadek pojawienia się osoby chorej na chorobę wysoce zakaźną,
- przekazano podmiotom leczniczym informacje dotyczące zasad bezpieczeństwa sanitarno-epidemiologicznego zgodnie z opracowanym planem przez Głównego Inspektora Sanitarnego,
- w dniach 19–31.07.2016 r. przekazywano cyklicznie, raz na dobę, raport z działań realizowanych podczas dyżuru w związku z uroczystościami Światowych Dni Młodzieży
- przesyłano meldunki codzienne dotyczące zachorowań / podejrzeń zachorowań na odrę oraz grypę A H1/N1.

Część wolontariuszy z terenu Rzeszowa i powiatu odbyła szkolenie w zakresie zapobiegania zatruciom pokarmowym, zakażeniom itp. W szkoleniu uczestniczyli pracownicy PSSE w Rzeszowie i odbyło się ono 29 maja w Domu Diecezjalnym „Tabor” w Rzeszowie, ul. Połonińska. W tym obiekcie zakwaterowano również wolontariuszy obsługujących uczestników ŚDM przebywających w Rzeszowie i w Krakowie.

W dniach od 28 lipca do 1 sierpnia na terenie miasteczka akademickiego Politechniki Rzeszowskiej zakwaterowani byli funkcjonariusze policji, którzy zabezpieczali w Krakowie te uroczystości. Wykorzystano do tych celów domy studenckie „Ikar”, „Nestor” oraz „Alchemik”. Żywnienie 1400 policjantów (śniadania, obiady, kolacje oraz przygotowywanie tzw. suchego prowiantu podczas wyjazdów do Krakowa) prowadziła dawna stołówka Politechniki Rzeszowskiej przy ul. Akademickiej. Pracownicy PSSE w Rzeszowie objęli nadzór nad tymi obiektami wspólnie z Państwowym Inspektorem Sanitarnym MSW na obszarze województwa Podkarpackiego Panią Dorotą Konwent-Kowalską. Standard pomieszczeń w domach studenckich oraz jakość żywienia w stołówce, po zakończeniu pobytu, została doceniona przez organa zwierzchnie policji poprzez specjalne podziękowania dla organizatorów tego zakwaterowania i wyżywienia.

Rys. 27. Park Papieski – przygotowania do Światowych dni Młodzieży.

Podsumowując, dzięki podjętym ww. działaniom w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego i warunków higieniczno-sanitarnych, uroczystości związane z Światowymi Dniami Młodzieży w Rzeszowie przebiegły sprawnie i bezpiecznie.

IX. SYSTEM JAKOŚCI

Jakość jest podstawowym kryterium działań podejmowanych przez pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie przy wykonywaniu obowiązków ustawowych jak i prowadzonej działalności usługowej.

Wychodząc naprzeciw wymaganiom zawartym w regulacjach prawnych i normalizacyjnych Unii Europejskiej, dążąc do publicznego podkreślenia kompetencji w zakresie prowadzonych inspekcji i badań, umacniając wiarygodność i rzetelność w PSSE w Rzeszowie został wdrożony w 2004 roku i jest nadal utrzymywany system zarządzania spełniający wymagania normy PN-EN ISO/IEC 17020 „Ocena zgodności. Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję”, z uwzględnieniem dokumentów Polskiego Centrum Akredytacji. Niniejsza Norma Międzynarodowa zawiera wymagania dotyczące kompetencji jednostek przeprowadzających inspekcję oraz bezstronności i spójności ich działań inspekcyjnych. Ma zastosowanie do jednostek inspekcyjnych typu A, B lub C, jak zdefiniowano w niniejszej Normie Międzynarodowej i jest stosowana na każdym etapie inspekcji.

Personel Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie stale podnosi swoje kwalifikacje. W swojej działalności gwarantuje zachowanie poufności informacji uzyskiwanych od klienta i ochronę jego praw własności. Nie angażuje się w jakąkolwiek działalność, która mogłaby zmniejszyć zaufanie do jego bezstronności i rzetelności. Personel jest niezależny od jakichkolwiek nacisków finansowych, handlowych i innych ze strony klienta mogących mieć wpływ na jego osąd.

Dyrektor Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie ustanowił cele polityki zarządzania uwzględniające następujące kierunki działań:

- poprawę stanu zdrowia mieszkańców miasta Rzeszowa i powiatu rzeszowskiego poprzez działania zapobiegawcze i bieżące określone, w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i wytycznych do działań na dany rok ustalonych przez Głównego Inspektora Sanitarnego;
- działania własne ustalone przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w oparciu o stan sanitarno-higieniczny i sytuację epidemiologiczną powiatu rzeszowskiego i miasta Rzeszowa ze szczególnym zwróceniem uwagi na obiekty nie spełniające wymagań sanitarnych;
- działania wynikające z zadań Prezydenta Miasta Rzeszowa i Starostę Rzeszowskiego;
- realizację wymagań rozporządzeń, dyrektyw dotyczących dostosowania sprawowanego nadzoru sanitarnego do wymogów prawa Unii Europejskiej;

- podnoszenie kwalifikacji i skuteczności działania personelu;
- szkolenie pracowników w zakresie działalności struktur Unii Europejskiej zajmujących się ochroną zdrowia publicznego;
- utrzymanie systemu jakości działalności kontrolnej w PSSE w dotychczasowym zakresie;
- ocenianie okresowe pracowników w ramach doskonalenia systemu zarządzania i zapewnienia właściwego nadzoru nad personelem;
- oszczędną gospodarkę środkami finansowymi.

Równocześnie Dyrektor Stacji deklaruje:

- zapewnienie środków finansowych na realizację celów jakościowych w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie;
- zachowanie poufności wyników kontroli i badań oraz ochronę danych dotyczących klientów;
- bezstronność i niezależność prowadzenia kontroli sanitarnych i badań;
- stosowanie łącznie z personelem Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Rzeszowie zasad opisanych w dokumentacji księgi jakości obowiązującej w PSSE w Rzeszowie;
- podnoszenie świadomości personelu co do istoty i ważności działań związanych z realizacją celów systemu jakości;
- zachowanie zgodności z przywoływanymi normami;
- doskonalenie procesów komunikacyjnych z uwzględnieniem komunikacji dotyczącej skuteczności systemu jakości;
- zaangażowanie w procesy ciągłego doskonalenia wdrożonych systemów jakości i ciągłego doskonalenia ich skuteczności.

Cały personel zna politykę jakości i dokumentację systemu zarządzania oraz zobowiązał się do jej stosowania w swojej codziennej pracy. Pracownicy są świadomi istoty i ważności swoich zadań i tego jak przyczyniają się do osiągnięcia celów systemu zarządzania.

Podstawowym celem naszej działalności jest ochrona zdrowia ludzkiego poprzez działania kontrolne, badawcze, oświatowe, prowadzone w środowisku pracy, zamieszkiwania, wychowania i wypoczynku. Kierunki działań określone są szczegółowo każdego roku i zawarte w tzw. planie zasadniczych przedsięwzięć na dany rok.

Plan zasadniczych przedsięwzięć dla PPIS w Rzeszowie zatwierdzany jest przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rzeszowie i uzgadniany

z Prezydentem Miasta Rzeszowa, Starostą Rzeszowskim i Podkarpackim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym. Jest on zbiorem celów jakościowych wymiernych rozliczanych kwartalnie.

Ponadto po przeglądach zarządzania formułowane są ustalenia zawierające mierzalne cele jakościowe na kolejny rok oraz wytyczne i zalecenia dotyczące doskonalenia skuteczności wdrożonych systemów.

Pod pojęciem działalności inspekcyjnej należy rozumieć sprawowanie bieżącego izapobiegawczego nadzoru sanitarnego przez upoważnionych pracowników Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, przeprowadzających kontrole przestrzegania przepisów higieniczno-sanitarnych i zdrowotnych, jak też prowadzący działalność oświatowo-zdrowotną.

Dokumentacja systemu zarządzania w działalności inspekcyjnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie obejmuje:

- Księgę Jakości,
- Procedury ogólne systemu jakości,
- Instrukcje ogólne,
- Procedury kontroli/kontrolne/techniczne,
- Instrukcje kontroli/kontrolne.

Pozostałą dokumentację systemu zarządzania stanowią:

- *Zarządzenia Głównego Inspektora Sanitarnego,*
- *Zarządzenia Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego/ Powiatowego/ Granicznego Inspektora Sanitarnego,*
- *Zarządzenia Dyrektora Wojewódzkiej/Powiatowej/Granicznej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej,*
- *Statut i Regulamin organizacyjny,*
- *Regulamin pracy,*
- *Instrukcje p. pożarowe,*
- *Instrukcje bhp,*
- *Instrukcje obsługi urządzeń itp.,*
- *Przepisy prawa,*
- *Normy,*
- *DA-01 Opis systemu akredytacji,*
- *DA-02 Zasady stosowania symboli akredytacji PCA,*
- *DA-06 Polityka dotycząca zapewnienia spójności pomiarowej,*

- *DA-08 Prawa i obowiązki akredytowanego podmiotu,*
- *DAK-07 Akredytacja jednostek inspekcyjnych. Wymagania szczegółowe,*
- *Dokumenty akredytacyjne,*
- *Rejestry oprogramowania,*
- *Rejestry skarg i wniosków, odwołań i zażaleń,*
- *Zapisy.*

W celu utrzymania Systemu Jakości co roku planowane są przez Kierownika Jakości audyty poszczególnych komórek organizacyjnych Stacji jak i audyt zewnętrzny przeprowadzany przez audytorów powołanych przez Dyrektora Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej.

W 2015 roku przeprowadzono trzy audyty dwa wewnętrzne i jeden zewnętrzny. Ponadto w PSSE w Rzeszowie przeprowadzona była kontrola kompleksowa oraz jedna kontrola problemowa w Oddziale Higieny Żywności i Żywnienia. Ponadto Wojewódzki Inspektorat Farmaceutyczny w Rzeszowie skontrolował magazyn szczepionek, przeprowadzona została również rekontrola OHŻiŻ przez Najwyższą Izbę Kontroli. Dodatkowo odbyły się dwie kontrole Oddziału Higieny Dzieci i Młodzieży związane z akcjami letnią i zimową oraz kontrola zakładowego archiwum wykonana przez Archiwum Państwowe w Rzeszowie.

W wyniku przeprowadzonych audytów i ww. kontroli stwierdzono jedną niezgodność polegającą na braku zastępcy Kierownika Technicznego w Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w związku z czym zaplanowano działań korygujące, które na dzień dzisiejszy zostały zakończone.

W Stacji prowadzony jest ponadto rejestr skarg i wniosków w którym zarejestrowano dwie skargi na działalność PPIS w Rzeszowie dotyczące niezachowania terminowości w postępowaniu administracyjnym, które po rozpatrzeniu uznano za bezzasadne oraz jedna na pracownika w sprawie sposobu przeprowadzania kontroli w jednym z sklepów znajdującym się pod nadzorem PPIS w Rzeszowie. Skarga ta po rozpatrzeniu sprawy została uznana za częściowo zasadną.

X. KADRY I FINANSE PSSE W RZESZOWIE

Struktura zatrudnienia w PSSE w Rzeszowie w 2016 r.

Tab.3. Struktura zatrudnienia w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie w 2016 r.

Oddział/Sekcja	Liczba zatrudnionych pracowników	Pracownicy z wyższym wykształceniem/stanowiska	Pracownicy mający ukończone specjalizacje lub studia podyplomowe	Pracownicy ze średnim wykształceniem
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny, Dyrektor PSSE	1	TAK	TAK	-
Z-ca Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego	1	TAK	TAK	-
Oddział Epidemiologii	8	kierownik – 1 asystent – 3 młodszy asystent – 2	4	2
Oddział Higieny Komunalnej	5	kierownik – 1 asystent – 3	4	1
Oddział Higieny Pracy	6	kierownik – 1 starszy asystent – 1 asystent – 2 młodszy asystent – 1	4	1
Oddział Higieny Żywności i Żywienia	13	kierownik – 1 starszy asystent – 3 asystent – 1 młodszy asystent – 4 stażysta – 2	6	2
Oddział Higieny Dzieci i Młodzieży	2	starszy asystent – 1 asystent – 1	2	-
Sekcja Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego	2	asystent – 2	2	0
Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia	2	Starszy asystent – 1 asystent – 1	2	0
Stanowisko pracy statystyka medycznego	1	asystent – 1	1	0
Pracownicy administracyjni (sekcja adm., sekcja ekonom., obsługa prawna)	11/9,43 etatu	6	0	5
Suma	52	41	25	11

W 2016 r. PSSE w Rzeszowie dysponowała budżetem w kwocie 2492600 zł w tym na wynagrodzenia dla pracowników 1755648,65 zł. Średnie wynagrodzenie miesięczne na pracownika wynosiło 2807,60 zł.

PODSUMOWANIE

Dokonując oceny stanu sanitarnego Miasta Rzeszowa, wzięto pod uwagę wszystkie aspekty i obszary działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Analizując wyniki nadzoru uznać należy, iż dzięki podejmowanym w ciągu całego roku kompleksowym działaniom kontrolnym, profilaktycznym i oświatowym bezpieczeństwo sanitarne, w różnych obszarach działalności podmiotów w Mieście Rzeszowie jest na zadawalającym poziomie.

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Rzeszowie sprawuje nadzór nad największą ilością obiektów w województwie podkarpackim. W stosunku do innych stacji województwa liczba obiektów przypadająca na jednego pracownika jest największa.

W 2016 r. zakupiono, na potrzeby Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Rzeszowie sześć nowych zestawów komputerowych i unowocześniono infrastrukturę sieciową wewnątrz stacji. Kontynuowano również wymianę stolarki drzwiowej w budynku.

W realizacji swoich zadań, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rzeszowie współpracował aktywnie z Prezydentem Miasta Rzeszowa oraz Dyrektorami Wydziałów UM w szczególności w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, działań antykryzysowych, promocji zdrowia.

Ponadto rozwijano współpracę z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Rzeszowie, Komendantem Policji oraz innymi przedstawicielami służb i inspekcji działającymi na terenie miasta.